

Chci být člověkem, který se mi
nehnuší.

J. P. Sartre

NÁZOR REDAKCE

k situaci mezi vysokoškolskou mládeží

Ač to není zcela obvyklé, rozhodli se redaktoři Studenta vstoupit do polemiky o současném stavu Československého svazu mládeže a studentského hnutí. Bývalo spíše zvykem, že redakce v takovýchto zásadních sporech tvořily prostředníka — a byly rády, že mohly dělat alespoň to. Nechceme polemiku, jež sotva povstala, žádným způsobem ovlivňovat. Chceme jen touto formou se svým názorem, jenž je potřeba chápat jako jeden z názorů, seznámit své čtenáře i svého vydavatele. Z dalšího textu je snad jasné, na čí straně bychom rádi stáli; tento článek má však navíc pro náš časopis (jako ostatně i celá polemika) velký význam. Využíváme přiležitosti, která se nám naskytla, abychom se zbavili dilematu, které pro nás znamenal na jedné straně direktivní tlak vydavatele — ÚV ČSM — a na druhé straně opačně působící tlak těch, kterým je časopis určen — studentů. Významným podnětem k tomuto příspěvku do polemiky byla beseda některých členů redakce s reprezentanty angažované části studentské veřejnosti. Konala se 31. ledna. Přejali jsme z ní řadu názorů a myšlenek.

Ve studentském hnutí existuje v současné době zvláštní a vyhraněná situace. Lze pozorovat, že mezi vysokoškoláky hluboko poklesla autorita strany, jež je považována za instituci nedemokratickou (i když nám nejsou známy námitky přímo proti jejímu programu ani proti samé podstatě politického zřízení). Vstup do strany se na vysokých školách často chápe nikoliv jako projev nějakého politického přesvědčení, ale jako projev kariérismu, jako nemorálnost. Zcela logickým důsledkem je v takových případech pohled na ČSM jako na instituci, která vykonává vůle strany, působí shora dolů a není představitelům vůle mládeže. Protože tyto studenti se domnívají, že ČSM neprosazuje jejich zájmy, dívají se na tuto organizaci jako na útvar, jenž je nemůže reprezentovat

a je pro ně nadále nepřijatelný. Nejvyhraněnější situace je v Praze — odkud přicházejí požadavky na zcela samostatnou studentskou organizaci.

Radikální závěry lednového aktivu pražských vysokoškoláků způsobily, že předsednictvo ÚV ČSM bylo nuceno veřejně zaujmout stanovisko ke strahovským událostem a ke kritice svého postoje k vysokoškolským. To vysokoškolská mládež hodnotí tak, že po letech opatrného a většinou i zcela otevřeného ignorování požadavků studentů dochází konečně k jakési diskusi. Smutným faktem však zůstává, že k ní dochází teprve tehdy, když visí ve vzduchu definitivní roztržka. Proto také studenti nemohou chápat „Stanovisko předsednictva ÚV ČSM k některým aktuálním problémům mezi pražskými vysokoškoláky“ jinak, než jako snahu zachránit, co se dá. Nepokládají ho za seriózní základ jednání a požadují právo na časopis Student, aby otiskl základní materiály již citovaného aktivu. Domnívají se totiž, že řada otázek, o kterých se na aktivu hovořilo, interpretuje stanovisko nepřesně, mlhavě a nedostatečně informovaně čtenáře může dezorientovat.

Současná situace v ČSM, zejména na pražských vysokých školách, má mj. svůj původ v řadě nedostatků a nejasností mezi vedením ČSM a jeho řadovými členy, resp. funkcionáři okresních a základních organizací. To má mnoho příčin. Pokusme se některé z nich vyjmenovat:

— ÚV ČSM se vyhýbal diskusím a kritikám, a když už zasahoval, zasahoval velice nešťastně (viz například autoritativní vystoupení s. Zavadila na VOV ČSM Praha po Strahovu ap.);

— nižší funkcionáři a prostí členové ČSM se většinou nesetkávali a nesetkávají s členy vyšších orgánů, nýbrž s řadovými pracovníky aparátu, kteří nebývají na dostatečné úrovni. Jejich rozhodování a vůbec

KRESLIL RENCIN

re krimi nace

„Občané, soudci,

ve jménu našich národů, proti jejichž stobodě a štěstí zločinci povstali, ve jménu míru, proti němuž se haněbně spikli, žádám pro všechny obviněné trest smrti. Necht' váš rozsudek dopadne jako železná pěst bez nejmenšího slitování. Necht' je ohněm, který do kořene vypálí haněbnou blůzu zrady. Necht' je zvonem, volajícím po celé naší krásné vlasti k novým vítězstvím na pochodu k slunci socialismu.“

Dne 27. listopadu 1952 byli odsouzeni k trestu smrti tyto soudruzi:

RUDOLF SLÁNSKÝ, bývalý generální tajemník KSC,

BEDŘICH GEMINDER, bývalý vedoucí mezinárodního oddělení sekretariátu ÚV KSC,

LUĐVIK FREJKA, bývalý přednosta národohospodářského odboru Kanceláře presidenta republiky,

JOSEF FRANK, bývalý zástupce generálního tajemníka ÚV KSC,

VLADIMÍR CLEMENTIS, bývalý ministr zahraničních věcí,

BEDŘICH REICIN, bývalý náměstek ministra národní obrany,

KAREL ŠVAB, bývalý náměstek ministra národní bezpečnosti.

Ročník IV

6. BŘEZNA 1968

CENA 1 Kčs

RUDOLF MARGOLIUS, bývalý náměstek ministra zahraničního obchodu,

OTTO FISCHL, bývalý náměstek ministra financí,

OTTO SLING, bývalý vedoucí tajemník KV KSC v Brně,

ANDRÉ SIMONE, bývalý redaktor Rudého práva,

Soudruzi ARTUR LONDON, bývalý náměstek ministra zahraničních věcí, **VAVRO HAJDU**, bývalý náměstek ministra zahraničních věcí, a **EVŽEN LOBL**, bývalý náměstek ministra zahraničního obchodu, byli odsouzeni k trestu odnětí svobody na doživotí.

Všichni tyto soudruzi byli v roce 1963 občanský a právně plně rehabilitováni. Obvinění proti nim byla lživá, vykonstruovaná. Kdo je konstruoval?

Jména obětí upadají pomalu v zapomenutí. Mnohým příslušníkům mladé generace dnes již nic neříkají. Ale měla by.

A nemělo by se zapomínat ani na další jména, na jména ostatních aktérů tohoto soudního procesu, kterému se říká „hlavní“. Připomeňme si i je. Kdo tam soudil?

Předsedou senátu byl **JUDr. JAROSLAV NOVÁK**, předseda senátu státního soudu, členové senátu: brig. generál **JUDr. JIŘÍ STELLA**, soudce Nejvyššího vojenského soudu, **František STYBLO**, soudce státního soudu, **VACLAV JAROS**, soudce z lidu, **ing. FRANTIŠEK DOUŠEK**, soudce z lidu.

Hlavním žalobcem byl **JUDr. JOSEF URVÁLEK**.

Prokurátoři: **JUDr. VACLAV ALES**, **MILOSLAV KOLAJA**, **FRANTIŠEK ANTL**.

Obžalované „hájili“ tyto obhájci: **JUDr. VLADIMÍR BARTOS**, **JUDr. VOJTECH POSMURA**, **JUDr. JIŘÍ STASTNÝ**, **JUDr. VACLAV SYNEK**, **JUDr. JAROMÍR RŮŽICKA**.

Kde jsou dnes všichni ti lidé? Žijí ještě? A jestliže žijí, co dělají, čím se dnes zabývají? Odpovídali se ze své tehdejší činnosti? Jak?

JUDr. JOSEF URVÁLEK byl hlavním žalobcem; z jeho závěrečné řeči je i citát, jímž jsme začali tento článek. **JUDr. URVÁLEK** zůstal svému oboru věrný, pracuje dnes jako vědecký pracovník Výzkumného ústavu kriminologického v Praze 4. Jsem-li dobře informován, specializuje se nyní na výzkum kriminality mládeže.

Obrátili jsme se telefonicky na **JUDr. Urválka** s žádostí o rozhovor. **JUDr. Urválek** velice zdvořile odmítl. Prohlásil, že by nám mohl poskytnout jen velmi kus odpovědi — což on nechce — neboť je vázán řadou státních tajemství a jako člen strany také stranickým tajemstvím. (**JUDr. Urválek** je tedy členem strany; **Slánský** a **Šling** jimi nejsou.) **JUDr. Urválek** řekl, že závisí na ústředním výboru strany, zda přinese po svém březnovém plénu nové informace o procesech z let padesátých. Rekl, že to ani pro ústřední výbor přirozeně nemůže být snadná záležitost, neboť zde existuje řada zábran nejen subjektivních — tedy ohled na některé osoby — ale též zábrany objektivní — což prý jistě chápeme. (Nu, každopádně chápeme alespoň to, co měl asi **JUDr. Urválek** na mysli.) **JUDr. Urválek** nechtěl informacím ÚV KSC předbít. Nevyloučil!

(Pokračování na str. 5)

Man Svíták (z nevědecké antropologie)

Surrealismus měl rozhodující vliv na utváření autorova myšlení v letech protektorátu. Těžisko jeho literární tvorby je v ineditním souboru textů *Nevědecká antropologie*, z čehož publikoval pouze fragment v časopisu *Orientace*. Jiný fragment z tohoto souboru, připravený k tisku v časopisu *Tvář*, způsobil jeho vyloučení z Čs akademie věd.

Gorily světového formátu se dívají s pozornou vnímavostí na ramíci zavřenou v kotci se samcem a čekají co bude. Cirkusový kůň stereotypně myšlenky běhá dokola v manéži s krásnou akrobatkou na krku manéžové cviky pokračují a docela pěkně vzrostlé kopřivy trdlice vyrůstají nad prázdnými plechovkami hodnot...

Člověk dvacátého století, mění se a složitý jak vůně lékárny plný lásky a nenávisti ve věčném stavu posedlosti uprostřed železných prutů jež trčí z betonových bunkrů uprostřed Berlína kloube si sám každodenně játra s urputnou nadějí na svobodu rozmetává kategorie a pohrdá starými masitými tyranie petešnickými institucí a zpuchřelými idejemi jako pohrdá muž jediným pohledem a bez řečí. Brání se úklady a spiknutí strojí, jemuž se říká pokrok mařící a vyčerpaný v noci v nádražní čekárně spl schoulen na lavičce a přikryt hadry zaujat svými přehradami, tunely, stratosférickými družicemi a sám sebou hlubí svým nadšením pro cyklistické závody soběstačný ve svých citech jako onanista vymyslel koncentráky, řízené střely, základny na cizím území a „obraně“ smlouvy aby na dělal z velkoměst pohřebiště jako v Berlíně a ve Varšavě. Člověk, znejščí hrdě, dověde podávat exkavátorem mrtvolu do spalovacích pecí a vychloubá se, že H 2 dověde způsobit smrtelné popáleniny třetího stupně v okruhu padesáti kilometrů nehledě k věčným škodám a ztrátám na životech na místě výbuchu. To je člověk v století masových vražd, genocid, blitzkri-

gů a mučení zajatců káci les a tedy, že ano, padají třísky takže je třeba breptat ideologické žvásty plně byrokratické debility a šišlat s lidem jako s dítětem. Vidíme ti do karet.

Náměstí maršála Stalina v sobotu večer. Okresní soud, okresní sekretariát, okresní muzeum, okresní národní výbor všechno je okresní i láska v okresním hotelu, odkud vychází ženich s nevěstou (oba kulhají) a jádu k vypilčené chevroletce, kulhajíce do hlubin života. Staré ženy sedí na lavičkách u autobusové zastávky vedle nápisu „Veřejné záchodky jsou v nádraží u radnice“ a cestující postávají nad reklamou cyklisty ve výkladu samoobsluhy. Cyklista kývá hlavou, jede ale stojí stále na místě uprostřed konzerv s naloženou zeleninou kývá hlavou, jede a stojí na místě jako my. A všechno co vím jsi Ty záříš mi i záje v okresním městě kde starý pianista hraje Straussový valčíky a sobotní večer propadá lyrismu z teplého piva a z čekání na naději, která nepřijela večerním autobusem.

Nepřijde ani zítřka, až za branou noci bude trpká chuť každodenní hořkosti a vědomí, že bude stále totéž jiný okresní pokoj v anonymitě života toho starého kouzelníka, jemuž nevyčázejí triky. Dnes v sobotu večer a zítřka v neděli už je to jisté, životí trůd, Ty tu nejsi! Až se probudím půjdu jinam věřit, že jednou usnu v okresním městě nevěda, kde jsem, ale s jistotou, že miluji. Zatím se svatebčané smějí a kulhají k staré chevroletce. Lidé vycházejí z kina družička s uhrý ve tváři si přiskřípla šaty do vozu cyklista kývá hlavou, jede a stojí na místě spatběčané kulhají stále vpřed náměstím maršála Stalina stále dopředu jako já odkulhají několik let a pak nebudou. bude jen okresní soud, okresní sekretariát a okresní národní výbor, protože blbárna je věčná jako vesmír jen veřejné záchodky už nebudou na nádraží radnice neboť pokrok v naší vlasti je na nezadržitelném postupu.

Zijeme ve stavu neustálé reorganizace sebe v neúčelném přemísťování vlastnosti, věci a citů do nových strukturálních celků tak že vítáme opatření která dělají totéž v jiných parametrech. Ale co bude s těmi, kteří usedají v prvním patře opatrně kládouce svůj zadek nad hlavu neboť na čem by seděli, kdyby se oprudila lebka? Co bude s těmi, jímž se potichu smějí svou holou a listivou ale přece jen neopruzenou hlavou, na niž jen nerad usedávám k hrůze úředníků z prvního patra, kteří to považují za schválnost. Budoucnost je jen kapka, která padá skrze jejich mlčení, v němž si navzájem udílejí slovo aniž se kdy prozvatlali k jedině myšlence, že jsou teď a tady aby žasli nejvůše nad genitální státnickou ideou okresní správkárny a aby poklidně šli do své poslední bitvy s vlajícími olověnými zádky vysoko nad hlavou.

Uprostřed této neosobnosti zaniká každý smysl chápaný jako cosi vnějšího úřednímu dění na tomto okrese naší planety. Je kosmický pohled všměchem zaniká každý smysl kromě mechaniky nemyšlu kromě skřípání aparátů kromě konvulzivního výkřiku: „Dát mu do držky, ježišmarjá, dát mu za to do držky“ A ve večerních pohledech mladých učňů je špatně skrývané pohrdání pod čerstvě oholenými sobotními tvářemi s čpavou vůní Pitralonu. Takže myšlenka, udeřil-li jednou do tohoto úředního bytí okresu, bude muset zrušit vše bez výjimky ulici MUDr. Severina Jolika, Stallnovo náměstí, Gottwaldovu třídu a všechno, co zbývá, aby se naplnila Marxova pravda že zemětřesení v sobě zahrnuje zničení kurníku. Zatím se ráče posadit na napínáčky, soudruhu tajemníku už určitě brzy zemřete na hlavě tuhou buřinku své uvědomlosti. Lituji, že nemám buřinku a že tedy se mnou nelze počítat na pohřeb budu si muset koupit něco na hlavu. Kdyžbych si nachladil hlavu, na čem bych potom seděl? Je sobota večer a kolosální nasranost tyčí se nad věži dnešní radnice.

IVAN SVITÁK, Kyjov 1959

Mnohé nejasnosti o vztazích našich zemí vznikají z nedostatečné informovanosti lidí. Snad by bylo nejlépe začít přímo od vás. Studoval jste zde v Moskvě na Vysoké škole stranické a vašim spolužákem v ročníku byl prý nynější generální tajemník Ústředního výboru KSSS soudruh L. I. Brežněv. (Tuto informaci jsme získali v Českých Budějovicích, kde byl s. Pavlovský tajemníkem KV KSC. Pozn. aut.) Pomáhá vám tato známost ve vaší práci?

Je příjemné setkat se s novináři, kteří mají dostatečnou fantazii. Vám – jak patrně z první otázky – nechybí ani fantazie ani smysl pro humor. Musím vás ale zklamat. Soudruh Brežněv nebyl mým spolužákem na Vysoké stranické škole, a proto ani taková „stará známost“ v práci nemůže pomáhat. Ale nemyslím si ani, že je taková pomoc v podmínkách našich vztahů nezbytná. Dobrý, ničím nerušený vztah mezi našimi zeměmi a mezi našimi stranami je dobrým základem i pro osobní vztahy nás všech, kteří v Moskvě pracujeme, k sovětským představitelům a jejich k nám. Jsou to vztahy skutečně přátelského porozumění na všech úrovních, a tedy i na té úrovni, o níž vy ve své otázce hovoříte.

Lidé mají o diplomatické kariéře nejrůznější představy. Často velice nesprávné a zjevně neúspěšné. Mohl byste třeba popsat jeden ze svých typických pracovních dnů?

Soudím, že by bylo lépe nespojovat diplomatickou „kariéru“ a diplomatickou práci. Ono vůbec slovo „kariéra“ má často podbarvení ne zcela příjemné.

A pak, nejsem tzv. kariérní diplomat – to znamená „od řemesla“. Ze mají lidé zkrácené názory a představy o činnosti diplomatů? Ale ovšem. Ale to mají o mnoha jiných lidských činnostech, pokud je sami neznají nebo dokud nejsou ze svých mylných představ vyvedeni. Chtěl bych se o to alespoň zčásti pokusit.

Sám už jsem se nejednou setkal s názorem, že činnost diplomata je především „dolce far niente“ – sladké nicnedělání. To je základní chybná představa. Diplomatičtí práce, to je práce velmi náročná, vyžadující vysokou, především duševní, ale často i fyzickou vypětí. V některých zemích a v určitých obdobích je to to, čemu se prostě říká dřina. Sovětský svaz a Moskva patří do té skupiny zemí, kde je možno naši práci přiblížit tomuto pojmu. To vyplývá ze širší a hloubky našich vztahů, které jsou nesporně ze všech zemí nejbližší.

Diplomate jsou iniciátoři a realizátoři dalšího rozvoje vztahů mezi našimi zeměmi. K tomu ale musí dokonale znát nejen celou širší a hloubku pracovní problematiky našich vztahů – tj. otázky ekonomiky, kultury, vnitřní i zahraniční politiky, ale musí znát dokonale i historii země, v níž pracují, mentální vlastnosti jejího lidu, její vztahy s ostatními zeměmi atp. Domníváte se, že například toto vše je možno o tak obrovské zemi, jako je Sovětský svaz, si osvojit bez pořádné a odpovědné – často vyčerpávající práce?

A pracovní den? Chci-li být stále v kursu všech vnitrostátních i zahraničních politických událostí, pak musím denně číst tisk včetně zahraničního, a to už v době, kdy mnozí v Československu ještě pokojně spí (i po odečtení oněch dvou hodin rozdílu mezi Prahou a Moskvou). V oficiální pracovní době se toho mnoho nepřečte; to vyplní návštěvy u mne, či moje na sovětských úřadech, styky s jinými diplomaty – a konečně v této době už musíme vědět, co se děje, a ne se to teprve dozvídat. Pracovní den, který začíná v 8.30 a končí v 17.30, je konečnou hranicí činnosti jen zřídka. Večer začínají společenské povinnosti, takže hranice pracovní doby se posouvá do pozdních nočních hodin. Vím, leckdo může namítnout, co-pak společenské povinnosti jsou také práce? Jsou, a přitom práci těžkou. Rád bych upozornil na to slovíčko „povinnosti“. To samo dává společenským stykům jiný smysl, než by dalo například slovo „zábava“. Ono nejde vůbec o zábavu, alespoň většinou ne.

Pro činnost diplomata je nezbytné mít vysoký stupeň odpovědnosti i nadšení a vůle, jinak se člověk rychle opotřebuje a unaví. Je to však práce zajímavá, poučná i užitečná. Děláním ji proto rád.

Během svého dlouhého působení jste se setkal a setkával se nejrůznějšími činiteli Sovětského státu, komunistické strany a pracovníky v nejrůznějších odvětvích. Domníváte se, že by bylo zajímavé, kdybyste nám mohli něco říci o tom, co si sovětské lidi myslí např. o naší současné kultuře, o naší literatuře, o výtvarném umění, o hudbě, filmu, divadle.

To, co jste vyložili, je velmi široká problematika, na jejíž objasnění by šlo státi stránky jednoho čísla Studenta. A vy mi ani to jedno číslo nenabízíte celé. Proto se musíme smířit jen s rámcovou odpovědí.

Sovětské lidi mají rádi naši kulturu. Toho svědectvím je to, že Československo stojí na prvním místě ve výměně kulturních statků s Sovětským svazem. To by nebylo možné, kdyby naše kultura nebyla v Sovětském svazu vítána, či kdyby se k ní sovětské lidi stavěli vlažně. Lidé ví mnoho o naší kultuře, od jejich nejvážnějších forem až po zábavné zájmy. Mládež má stejně ráda Matušku, Gotta, Pilarovou, Vondráčkovou, Chladila i Simonovou, zná Cortése, Vlacha, Krautgartnera, Broma a celou plejádu našich dězistů. Nadšeně tleskala Rokoku, stejně jako Fialkovi. A naše Národní divadlo získalo srdce všech, kdo ho viděli. Lidé mluví s nadšením o výtvarném umění minulosti i dneška. A tak bych mohl pokračovat. Nechci však vzbudit falešně optimistický dojem. „Spotřebitel kultury“ – musím-li už uvést tento ne zrovna šťastný termín – je v Sovětském svazu stejně mnohotvárný jako jinde a i „kul-

turní politikové“, kritici a jiní mají rozdílné názory. To ale není naprosto nic nenormálního. Naopak to vytváří zcela přirozenou atmosféru, v níž je možno o kulturní spolupráci dobře jednat a sjednané realizovat.

Vím, kam můžete svoji otázkou mířit. Byly kdysi domněnky, že naše současné moderní umění nemá v Sovětském svazu místa. Pokud někdy takové období bylo, pak je to záležitost minulosti. Dnes se můžeme se svým uměním uplatnit v neohrazeném rámci. Lépe řečeno je jediná hranice, která určuje naše možnosti. Musí to být umění dobré, které nás musí reprezentovat. A to je také náš zájem.

A co si sovětské lidi myslí o zavádění nové ekonomické soustavy v Československu?

Jak známo – nová ekonomická soustava, či lépe řečeno nová soustava řízení ekonomiky – se nezavádí pouze v Československé socialistické republice. Sám Sovětský svaz vypracoval vlastní nový model řízení ekonomiky, který má některé shodné rysy či tendence s naší soustavou. Celková jeho podoba, jakož i metodika jeho zavádění odpovídá podmínkám vlastní země. A konečně ani u nás ani v jiných socialistických zemích – stejně jako v Sovětském svazu – nelze současnou podobu systému řízení vidět jako něco ukončeného, co nepodléhá změnám odpovídajícím úrovni poznání tohoto systému v praxi jeho působení.

Je proto zcela pochopitelné – vřdyt jde o objektivitelskou činnost – že jak v naší teoretické frontě, tak také v Sovětském svazu vyvolávají nové systémy nekonečnou řadu nových tvůrčích diskusí, že jsou kriticky posuzovány ty či ony její aspekty, že to či ono vyvolává tvůrčí plodné spory. A to je velmi užitečné. Bez toho by naše ekonomická věda i praxe znovu stagnovaly, a to si nyní už nemůžeme dovolit. Náš systém řízení je přijímán sympaticky jako obraz tvůrčího přístupu k nejdůležitějším problémům nové socialistické společnosti. Jsou ovšem názory různé, ale i to je přirozené. To, co jeden pokládá za příliš odvážné až riskantní, to jiný přijímá s nadšenými sympatiemi. Zavádění nových systémů skoro ve všech socialistických zemích vyvolává ovšem i jisté problémy v oblasti praxe ekonomické spolupráce. Věc je o to obtížnější, že každá země tvoří svůj systém podle vlastních podmínek – nejde tedy o zrcadlový odraz jednoho systému. A také tempo i metody zavádění se liší. Proto už dnes se upírá ve všech zemích pozornost na to, jak sjednocovat metody praktických ekonomických vztahů mezi v nových podmínkách. A zde máme k čili ještě dosti daleko. Jisté rozdíly v systémech i jejich zavádění však nejsou nepřekonatelnou překážkou rozšiřování a prohlubování ekonomické spolupráce. Toho dokladem je naše stále se rozšiřující a prohlubující spolupráce se Sovětským svazem. A to je rozhodující. Vřdyt překonává problémy spolupráce můžeme jen v procesu jejího rozvoje a jen v procesu rozvoje můžeme tyto problémy také poznávat.

O PUTOVÁNÍ A AMPUTOVÁNÍ HLAV

Není to tak dlouho, kdy jsme se jako posluchači vojenské Akademie Karlovy univerzity zabývali problémem: co by dělali naši oficiální, ti, co nás učili, kdyby se nejednou odzbrojili. Jednou, na chvíli, kdy byla družba (neboť služba byla služba a družba byla družba) se jednoho z podplukovníků někdo přímo zeptal. Důstojník rázem ztratil vojenské vystupování a poměrně civilně řekl, že by se vrátil ke svému řemeslu. Říkalo se o něm, že je vyučitel, neví proč, s láskou hovořil o šroubečkách. Vyznívali jsme, jestli by to s tím šroubečkama uměl. Odpověděl, že by se do toho určitě vpravil.

Tak nějak by se dalo říci, že jsme začátkem tohoto roku vlastně taky trochu odzbrojili. Nebo že odzbrojujeme.

Nemohu pokračovat v dalším užívání tohoto obtížného a nepřesného příměru. My to naše odzbrojení nazýváme demokracizací. Je to nejednou úžasné frekventované slovo. Možná že až moc... Za demokracizací se staví mnoho lidí a já to některým nevěřím.

Jak mohu věřit člověku, který zosobňoval kožený socialismus tvrdé ruky? Co si mám myslet o lidech, kteří plnili, a s velkou vervou, usnesení jedno, a za pár měsíců právě tak usnesení druhého, jenže v porovnání s tím první zcela opačné? Jak mohu hledět na člověka, který zástupcem pražských studentů nejdříve hrozil, že s nimi zatočí, jako s Müllerem, a po krátké době, když vítr změnil směr, týmž lidem s úctou v hlase říká: Soudruzi, nacházíme se v konkrétní historické

situaci. Přičemž jde o nejvyššího svazového představitele.

Jeden můj známý tvrdí, že všichni tihle lidé jdou s námi proti konzervativcům. Uznává, na moje protesty, že jsou to lidé až příliš adaptabilní, ale z jakéhosi vyššího principu, v zájmu taktiky a v zájmu vítězství naší věci, se s nimi musíme spojit proti společnému nepříteli. Jinak prý bychom byli jako Čiánané, kterým sovětské revizionisté spíš nedají spát, než americký imperialismus. Není možné, říká ten můj známý, střílet do lidí, kteří se mnou stojí na stejné straně barikády.

Nechal by toho svého známého povídat a myslet bych si svoje, kdyby mezi námi neexistoval jistý vztah, který nedovoluje takovou pasivitu. Nedokážu ho přesvědčit, a on mne taky ne.

Nejsem sám, koho nepřesvědčí. Zdaleka nejsem sám. Totéž, co já, si myslí ti, kteří si ještě nezvykli na jisté bloudění uvnitř „bludné ledviny“ s rozlohou 128 tisíc čtverečních kilometrů. Na obrovskou vadu toho období socialismu, kterým jsme minulých dvacet let procházeli: Neschopní nebo zdiskreditovaní lidé se drželi na svých místech celkem bez námahy, a popolézali spíš výš, než níž. Máslo po jejich hlavách volně stékalo.

Chápu, že za dvacet dlouhých let si lze i na to zvyknout. Ale ten můj známý by měl pochopit, že někdo na to naopak žaludek nemá. Ze si nezvykl na putování hlav s máslem na hlavě z jedné funkce na druhou, a spíš výš, než níž. A že nikdy nezapomene, že jiné hlavy, čisté, byly na pokyn hlav jiných utínány.

Je mi známo, že nelze všechno lámat, třeba právě teď, přes koleno. A že věci mívají svůj čas. Jen chci připomenout, na rozdíl od svého známého, aby se nezapomnělo. Aby se nezapomnělo, že do toho dobrého, co se chystá, a

A jaký je váš názor na chování našich turistů v Sovětském svazu?

O chování našich turistů nemám žádných znepokojivých zpráv. Lidé poznávají Sovětský svaz na vlastní oči a bez příkras, které nám nebyly a nejsou k ničemu užitečné.

Velká většina našich lidí také správně posuzuje poznanou skutečnost a jevy specifické pro sovětskou společnost.

Soudím však, že turismus mezi našimi zeměmi není dosud rozvinut tak, aby odpovídal našim možnostem a potřebám. Přátelství mezi národy se v současných podmínkách nemůže pěstovat, aniž se národy poznávají všemi dostupnými prostředky, ale hlavně vlastním poznáním – osobním stykem. To se týká také našich zemí. Naše mládež chce poznávat na vlastní oči své přátele; chce si s nimi tisknout ruce, chce uzavírat osobní přátelství, neboť i družba mezi národy se zakládá na osobním přátelství lidí mezi sebou.

V tomto směru se mnoho udělalo, ale nekonečně více na nás čeká. Mezinárodní turismus má ovšem i svoji materiální stránku a je vůbec založen na celém souhrnu podmínek, které musí být vytvořeny. Mezi ně patří např. výstavba turistických základů, hotelů, restaurací, silnic, benzínových čerpadel, servisů a řada dalších. A to nejde naráz ani u nás, ani v jiných zemích a teprve ne v obrovských prostorách Sovětského svazu. Také vizuová praxe si asi ve své době vyžádá zpružnění, aby se i ona stala nástrojem podstatného rozšíření turistických styků. A co se týká prostoru, tak Sovětský svaz je dost velký a má mnoho příznivých míst i bez oblastí uzavřených z obranných důvodů. Některé nesprávné názory a deformované dojmy, o nichž hovoříte, si odnáší jen malá část lidí, kteří chtějí pro každou zemi a posuzování jeví v ní brát stejná kritéria a vidí její vývoj historicky. Prostá pravda je, že vezmu-li pro změření jakéhokoli jevu nesprávnou míru, nesprávné kritérium, musím dospět k závěrům velmi vzdáleným od objektivní pravdy.

Zdá se mi však, že není vlastnosti většiny našich lidí oceňovat skutečnosti neobjektivně ani tehdy, když se jim nelíbí, dokonce ani tehdy, když jim působí některé obtíže, či nejsou v souladu s jejich představami. Zakládá na této víře i poznání, soudím, že turismus mezi našimi zeměmi je nutno podstatně rozšířit v zájmu dalšího rozvoje našich přátelských vztahů.

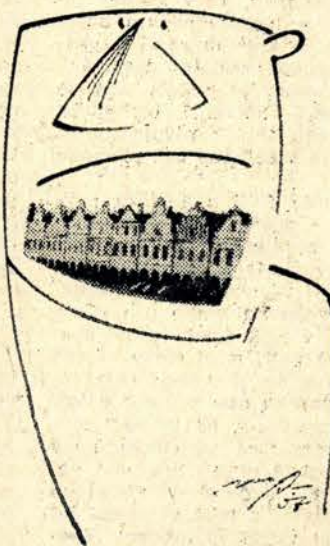
A v čem já vidím největší pokrok do doby mého působení v Sovětském svazu? Nechci se uchýlovat k hodnocení jednotlivých jevů či šermovat ciframi o růstu ekonomiky, vědy, kultury i životní úrovně. To by se hodilo spíše do důkladnější studie než do interview. To rozhodující, co člověk může postřehnout, je to, že Sovětský svaz je země progresivního dynamického rozvoje a jeho dynamika je stále průbojnější. Problémy jsou v posledních letech řešeny ve všech oblastech života rychleji, a přitom uzavřené a důsledně. Je ovšem mnoho toho, co na řešení, co na progresivní vzestup čeká i ve výrobě i v kultuře, vědě i v životní úrov-

co dřív nebo později stejně vyhraje, by se neměli plést ti, kteří ještě zcela nedávno hrozili, nutili, omezovali, zakazovali, přikazovali, vylučovali. Ani ti, kteří plnili všechna jejich přání. Vím, že to s bilým a černým není tak jednoduché. Vím, že lidé procházejí vývojem. Jenže, na smůlu těch, o nichž mluvím, smyl teď děsí spínu hodně rychle. Nečistota, která zůstala, proto bije do očí.

A kam že by se poděli? Někteří mezi staré lidi. Jiní mezi šroubečky. Snad se do toho vpraví. Další by měli alespoň zachovat cizí mlčení a přemoci tak svou drzost.

Aby vlastní práh byl čistý. Protože už v tom, jak známo, je dosti velká záruka.

PETR FELDSTEIN

KRESLIL VLADIMÍR PECHAR

Snímek Oldřicha Rakovce

ni. Ale to zde každý ví a netají se s tím. Sám nežiji s hlavou v různých oblacích a vyrůstám jsem už dávno z hurá optimismu. Vím však, že Sovětský svaz je velkou silou současného světa a země s velkou budoucností. V tom se spolu jistě shodneme.

A co byste mohl říci o našich sportovcích?

Sportovní styky se také nevyvíjejí špatně. Tu a tam jsou ovšem nepříznivě ovlivněny jevy, které by neměly ve sportu zdomácnět. Ani u sportovců, ani u publika. Objevuje se to tam, kde jsou naše země největší rivalové. Zásadně však myslím, že sportovní vášně by neměly být zadrženy do našich všeobecných vztahů a neměly by mít na ně vliv. Masová psychologie fanoušků má svoji – soudím – dosud nepoznanou specifiku a její vlivy na naše všeobecné vztahy by neměly být sice bagatelizovány, ale ani zveličovány. A co se týká samých našich sportovců, myslím že jsou dobrými reprezentanty své země, a jak vím ze styků s nimi, ani zdaleka se nedají označit sportovními vášněmi tak, jako někteří fandové – a to na obou stranách.

Nedávno nás vzal po Moskvě taxikář, který měl velkou radost, když poznal, že jsme z Československa. Osoboval v armádě maršála Malinovského Bratislavu a bylo cítit, že má k naší zemi velice hezký vztah. Zeptal se nás, zda se tak trochu mezi námi a jimi nepokazily vztahy, zda si naši lidé nemyslí, že Československá republika prodělává třeba na obchodech se Sovětským svazem. Domníváte se, že to byl čistě náhodný názor, co se týče vývoje vztahů? Podobné hlasy je možné občas slyšet i u nás. Jak myslíte, že vznikly? Není to třeba nedostatečným informováním o našich vzájemných obchodních transakcích? Třeba radioaktivní suroviny. Naši lidé vědí, a zcela správně, že jsme je Sovětskému svazu prodávali v minulosti hluboko pod světovou cenu. Málčko však ví, že Sovětský svaz prodával zase nám pod cenu barevné kovy. (Viz brožura Fakta o Československo-sovětských vztazích, kterou vydal v minulém roce ÚV ČSM. Pozn. autorů.) Možná, že je skutečně málo vědět jen to, že asi 40 procent našeho zahraničního obchodu tvoří obchod se SSSR.

Plně se shodují s vaším názorem, že mnohé nejasnosti o charakteru našich ekonomických vztahů vznikají z nedostatečné informovanosti lidí. Myslím ale, že i přezíté formulace působí nemálo nejasnosti. Blíží se kupříkladu doba – jestli už nedozrála – kdy by bylo vhodné přestat používat formulace o pomoci a mluvit o vzájemně výhodné spolupráci a obchodě. To už dávno vystihuje pravdivěji skutečnost. Konečně sama taková forma spolupráce je formou vzájemné pomoci. Naše spolupráce je vzájemně výhodná. O to usilují obě strany.

Chci ubezpečit čtenáře, že jednání o ekonomické spolupráci je jednání velmi seriózní a nejednou oboustranně i ostré, a že se z obou stran dokonale váží každý krok, jeho výhody i jeho nezbytnost. Představitelé naší ekonomické fronty jsou dostatečně erudováni a zkušení, aby dovedli obhájit, ale i respektovat zásadu vzájemné výhodnosti. Soudím, že by neškodilo, kdybyste některého z nich požádali o článek, který by tyto mé obecné vývoody podrobně ozřejmil. Ze slov taxikáře, o němž hovoříte, je cítit starost o to, aby naše vztahy byly dobré, bratrské a ničím nezkažené. O to bychom se měli snažit všichni.

Nedávno jsme oslavovali 50. výročí VŘSR. Všechny naše sdělovací prostředky, náš časopis mezi nimi, přinesly množství materiálů o SSSR. Daleko víc než jindy, což je pochopitelné. Jak se díváte na jejich kvalitu?

Rád bych, abychom informací o Sovětském svazu přinášeli více a přesvědčivějších a i čtivějších. Je vskutku o čem psát a je možné o tom psát stylem, který nás čtenář uznává. Věrně, strážlivě a bez zbytečného patosu, který nás člověk, zejména mladý, vůbec těžko snáší a s nadávěrou přijímá. 50. výročí bylo pro všechny sdělovací prostředky živnou půdou a já myslím, že naše noviny, rozhlas i televize složily novou zkoušku dospělosti.

Na vaši závěrečnou otázku stěžil bych mohl odpovědět konkrétně. Toho, co bych měl přečíst, vidět a slyšet, bylo příliš mnoho, než abych mohl oceňovat jednotlivé články.

Děkuji vám za pozornost a přeji vám i čtenářům mnoho štěstí a Studentu stále větší počet vřímavých čtenářů i aktivních spolupracovníků.

STUDENTI V ZAHRANIČI

KYPR — Neustálé vměšování řeckého vojenského režimu do záležitostí poboček kyperské studentské organizace v Aténách a Soluni vedlo k rozštěpení Federace národních svazů kyperských studentů. Nový svaz, ustavený na podzim roku 1967, má sídlo v Londýně.

THÁJSKO — Jak oznamuje list University News z Delhi, v Bangkoku byl zahájen čtvrtý běh na Asijském institutu pro hospodářský rozvoj a plánování. Institut byl založen v lednu 1964 a jeho úkolem je vyškolit odborné kádry z bank, ministerstev a obchodních podniků zemí Asie. Za tři léta působení uspořádal institut několik kurzů pro střední i vedoucí kádry, a současně zorganizoval obdobné kurzy přímo v Indonésii, Singapurě, Iránu atd.

DÁNSKO — Kodaňská univerzita zahájila takzvané „osvězující přednášky“, jejichž cílem jsou ekonomické novinky posledních 15 až 20 let. Přednášky mají sloužit starším absolventům, kteří si chtějí obnovit znalosti. Celou akci považovanou za experiment, podporuje dánské ministerstvo školství.

JIHVÝCHODNÍ ASIE — Thájsko, Pákistán a Filipíny podepsaly dohodu o společných požadavcích při vstupu na vysokou školu, jakož i o uznávání diplomů studentů. Zmíněné země chtějí tímto opatřením zvýšit spolupráci v oblasti školství.

FRANCIE — Za účasti ministra školství byla v Páru slavnostně otevřena univerzita v Rouenu, oficiálně založená již 1. ledna minulého roku. V posledních deseti letech byly v tomto kraji otevřeny také univerzity v Amiensu, Remsu a Orleansu. Francouzská vláda tak plní plán vytvořit kulturní a hospodářská centra v provinciích a kompenzovat značnou převahu Paříže. Univerzita v Rouenu má prozatím dvě fakulty (přírodovědeckou a filosofickou), právnický, ekonomický a lékařský ústav, farmakologickou přípravku, institut průmyslové chemie a obchodní školu. V zahajovacím akademickém roce vstupovalo do jejích bran 6000 posluchačů a 320 členů pedagogického sboru.

LIBANON — V Bejrútu byla otevřena při Libanonské univerzitě novinářská fakulta. Jak oznámil libanonský ministr školství, její otevření podporuje finanční výbor parlamentu a její činnost bude v souladu s tiskovým syndikátem a Svazem novinářů.

ITALIE — 700 knih z univerzitní knihovny ve Florencii zničily katastrofální záplavy v listopadu 1966. Mezinárodní sdružení univerzitních profesorů sestavilo a rozeslalo seznam ztrát do nejznámějších univerzitních středisek. Díky sbírkám byla již část knih a odborných časopisů odeslána do Florencie. Na zásilce se podílí 22 univerzit a ústavů ze sedmi zemí.

KONGO-KINSHASA — Na universitě Lovanium v Kinshase došlo v minulém roce k velkým změnám, a to nejen v materiální oblasti (vzrostla výstavba nových fakult a kolejí), ale také ve sféře vědeckého výzkumu a výchovy nových odborníků. Mezi 1956 posluchači z r. 1966 bylo také 90 dívek z 15 různých zemí. Mimo mladých Konžanek zde nacházejí možnost studia i dívky z Nigeru, Rwandy a Angoly.

VELKÁ BRITÁNIE — 16. října m. r. spatřil světlo světa nový časopis Svazu studentů Velké Británie. Jmenuje se New Student a nastoupil na místo dřívějšího Student News.

Washington: Pochybuje-li někdo, že federální vláda je připravena na třetí světovou válku, nezná pravděpodobně skutečnou organizaci Washingtonu. Nedávno dostal jeden muž, pracující na ministerstvu financí, písemné instrukce, jak se chovat v případě nepřátelského útoku. Na mou duši, že jsem na textu instrukcí nezměnil ani slovíčko.

...zaměstnanci všech státních úřadů, vyjavení či nevyjavení nouzovými úkoly, jsou povinni řídit se těmito směrnicemi. Nemůžete-li se dostavit v důsledku nepřátelského útoku do svého zaměstnání, zapamatujte si, že se musíte okamžitě dostavit na nejbližší poštovní úřad a požádat tam poštmistra o registrační lístek pro federální zaměstnance“ (viz vzor na rubu těchto směrnic). Vyplněný registrační lístek odevzdejte poštmistrovi, který zařídí, aby váš lístek byl předán Výboru státních zaměstnanců. Tento výbor také povede přesnou evidenci ve vašem kraji. Jakmile dostane váš registrační lístek, oznámí to Washingtonu. Teprve potom lze rozhodnout, kdy a kde se máte hlásit do práce... Registrační lístek si obstarajte a vyplňte v nejkratší lhůtě po nepřátelském útoku, ne však teprve tehdy, až se rozhodnete, kde se budete nadále zdržovat...“

Nikdo sice nevěří, že k takové situaci někdy dojde. Předpokládejme však, že Robert Smiley, pracující údajně na ministerstvu financí, se právě vyhrabal z trosk po nepřátelském útoku a okamžitě se rozpomněl na instrukce civilní ochrany pro státní zaměstnance.

Smiley potom putoval čtyři dny a teprve po 350 mílich našel dosud stojící poštu. Dopotácel se k okénku, ale sotva se ukázal

PO TŘETI SVĚTOVÉ WALTCE

Art Buchwald

úředníkovi, muž za přepážkou zasyčel: „Máme zavřeno!“ a okénko zatáhlo. Smiley doklopýtl k další přepážce, kde mu řekl, aby si stoupl do fronty za dvacet čekajících před ním. Za dvě hodiny na něj přišla konečně řada a Smiley ohlásil úředníkovi: „Chtěl bych registrační...“

„Bohužel“, přerušil ho úředník. „Tato přepážka má pouze známky. Doporučené tiskopisy jsou vedle.“

„Ne, ne“, bránil se Smiley. „Já chci registrační lístek pro státní zaměstnance.“

„Nic takového neprodáváme. Chcete nějakou známku nebo ne?“ „Podívejte“, chlácholil ho Smiley. „Byl jsem instruován, že po nepřátelském útoku mám vyhledat okamžitě nejbližší poštovní úřad a vyplnit tam lístek.“

„Bude lépe zkusit to u přepážky pro balíky“, zauvažoval úředník. Smiley šel tedy k okénku pro balíky a postavil se do fronty třiceti lidí. Za čtyři hodiny se dozvěděl, že pošta už žádné registrační lístky nemá, a doporučil mu, aby raději vyhledal jiný poštovní úřad.

Smiley se vypootácel na silnici a šel dál. Po 400 mílich našel na dálnici další poštovní úřad. Když nabral dech, požádal o registrační lístek a začal jej vyplňovat. Pero v kalamáři však bylo rozskřípané. Rekl to poštmistrovi, který mu povídá: „My o tom víme, nedá se však nic dělat. Je přece válka.“

„Já však se musím zaregistrovat“, povídá zoufale Smiley. „Jinak výbor pro státní zaměstnance nebude vědět, kde jsem v případě, že ministerstvo financí začne opět úřadovat. Mohl byste mi půjčit pero?“

„Pero?, abyste mi zničil špičku? Poslyšte, proč nejedete na poštovní úřad ve Smithtownu? Říká se, že tam mají stále bezvadná pera.“

S lístkem v ruce kráčel Smiley dalších 60 míl do Smithtownu, kde lístek konečně vyplnil. Ještě tentýž den jej odeslal.

Uplynulo několik let a Smiley stále čeká na odpověď. Ve spěchu totiž zapomněl napsat svou zpáteční adresu.

Zpracoval [fg]

newřizené účty z loupeže století

GENTLEMANI MĚLI NA HLAVÁCH KOSTKOVANÉ SPORTOVNÍ CEPICE, NA SOBĚ PUMPKY A SEMISOVÉ BUNDY. BYLI TRI A SEDELI NA BREHU POTOKA, KTERÝ SE VINUL ROZSAHLÝMI LOUKAMI FARMY REDBOROUGH. TRPELIVE TU CHYTALI RYBY.

Tak začínala v našem čísle 27-30 v roce 1966 podrobná reportáž o loupeži století, kdy byl přepaden poštovní expres u mostu Bridego. Podívejme se však na jedno místo reportáže, na první poradu u Edwardsové domě v Twickenhamu. Kromě vůdcovského triumvirátu Reynolds-Goody-Edwards tu byl také dvacítilcetiletý Charles Frederic Wilson, bookmaker a zelinář z Crescent Lane v nejelegantnější londýnské čtvrti Clapham, štíhlý muž živého mladistvého vzezření, černovlasý s modrými očima, který i když měl hrozné rád legraci a vtipy, nikdy nehovořil hrubě. Sousedě ho pokládali za vzorného manžela a výborného otce tří dcer. Mozek i ostatní příslušníci gangu za solidního, spolehlivého člena, který si vysloužil stříbrné ostruhy právě před rokem na letišti. Poprvé byl potrestán pokutou pěti liber, když ukradl v roce 1954 petrolej. Naposledy po loupeži století, když mu otisky prstů na cestovním kufru pomohly ke třiceti letům vězení. Jeho nejlepší vtip však byla operace Jericho.

V srpnu 1964 seděl Wilson ve věznici Winson Green u Birminghamu a v jeho cele zřítlo ve dne v noci světlo, protože byl pokládán za zvlášť nebezpečného vězně. Směl číst noviny o 12. srpna objevil v Daily Mailu oznámení: „Win W téměř na přelomu Cott 11.30 dnes prosím, čtyři rúže.“

Teprve později našla policie překlad: „Wilson ve Winson Green je téměř na útoku. Nástup dnes v 11.30 hodin prosím. Čtyři rúže — čtyři muži.“

Operace Jericho proběhla těsně před půlnocí. Jednoduše, rychle, přesně. Čtyři muži postavili u zdi věznic zebříky, přešli ji a s naprostou jistotou šli do bloku B na druhém dvoře. Věděli, v kterou chvíli prejdou stráž. Celu otevřeli duplikátem klíče. Wilson se převlékl a zmizel. Z odsouzených byl osvobozen prv-

noho dne však přesto svým pronásledovatelům zmizela. Za mořem v Kanadě ji nikdo neznal, nikdo se nepidil po její dávné i nedávné minulosti. Scotland Yard však znovu odhalil stopu uprchlého zločince. Wilson totiž musel udržovat pomocí prostředníka styk se svým švagrem Osbornem v Londýně, který spravoval jeho uloupený podíl. Oba, Wilson i Osborn, však přehlédli, že Scotland Yard má pod policejním dohledem všechny dosud nezatchených účastníků loupeže. O vánocích se vydal Osborn poprvé ve svém životě do Kanady. Dva detektivové Scotland Yardu letěli ve stejném letadle a kráceli i v Kanadě v jeho stopách, až je dovedl k bungalovu Ronalda Allowaye.

Superintendent Butler se vydal okamžitě na cestu. Vzal s sebou Wilsonovy otisky, a díky nevinnému triku, když kanadská policie vyzvala Allowaye, aby přišel něco podepsat na stanici, získal Butler čerstvé otisky na podepsané listině. Nebylo pochyb.

Zatčení přijal Wilson s klidem Angličana. „Viš, Pat, koho jsem ti přivedl na návštěvu?“ oslovil svou ženu, když se vrátil ze stanice školního autobusu a v patkách za ním kráčel Butler. Paní Wilsonová však dostala nervový záchvat, z něhož se dodnes léčí na klinice. Dvěčtátek se ujali ohromení sousedé. Při domovní prohlídce odhalili detektivové Scotland Yardu několik cenných dokumentů. Především několik fotografií vůdce gangu Reynoldse s jeho ženou Frances v hotelu Stardust v Las Vegas, z Nevady však vede Reynoldsova stopa zpět do Londýna, kde opět mizí.

V boeingu, který odnášel lupiče i jeho pronásledovatele do Londýna, se Wilson naednou rozzuřil. Rozzuřil se na Wilsona, ale toho druhého. Premiéra Jeho Veličenstva. „Nikdy mu neodpustím devalvací líbrů!“ vykřikoval Charlie mezi doušky piva. „Většinu peněz jsem vložil do státní půjčky, neboť jsem se domníval, že to je nejbezpečnější vklad, důvera v samotnou Velkou Británii. Rekněte sami, na koho se dnes můžete vlastně ve Velké Británii spolehnout?“

Scotland Yard znal dohře Achillovu patu Wilsonovu. Jeho nezměrnou lásku k rodině. Nicméně i Patrice Wilsonová věděla, že li s jejími třemi dcerkami hlídají na každém kroku. Jed-

co jim bylo řečeno“. H. Arendt k tomu podotýká, že obdobným stylem byl vychováván i Adolf Eichmann. „Chráněný prostor“, v němž se studenti pohybují, je ovlivňuje natolik, že dříve, než se z nich mohou stát samostatné osobnosti, dříve, než se sami dotvoří, přizpůsobí se. A to je také, samozřejmě že nepříznivě, i cílem pedagogického procesu.

Na jedné straně chtějí současní představitelé státní moci od studentů politickou aktivitu a nabádají je k ní, ale jakmile vznikne jakákoliv opravdu spontánní politická aktivita, nad níž oni nemohou mít kuratelů, mají z ní strach, a jak dokázaly nedávné události v západním Berlíně, i brutálně ji potlačují. Je pochopitelné, že většina studentů, i těch kdysi politicky aktivních, se po několika pokusech vzdá a rezignuje. Konečně celkovou stabilitu režimu tito nedostatečně adaptovaní studenti stejně nemohou ohrozit, ale jejich protesty a akce provokují současné držitele moci ve státě, a ti musí přece jen občas korigovat svůj postup.

A současně tyto hrstky Donů Quijotů ukazují pasivním, lhostejným masám studentů, že je ještě i jiná možnost existence.

Být dospělým znamená dovést zaujímat různé společenské role, ale přitom neztrácet sama sebe, zachovat si vlastní osobnost. Co si však má zachovat charakterově nalomený mladý člověk? Studenti sice mají různé své spolky, tradiční burschenschafts se těší stále oblíbě, ale organizace, které by skutečně zastávaly a obhajovaly jejich zájmy, neexistují.

Některé západoněmecké sociologové upozorňují, že se v tomto případě projevuje tendence uměle držet mládež a studenty v pozici pasivních, přestože na druhé straně politické strany manifestačně prohlašují, že vedení státu chce, aby mládež byla politická.

Miloš Beneš

V bytě Ch. Wilsona v Kanadě objevila policie několik pozoruhodných fotografií. Mezi nimi také jedinou fotografii údajného vůdce gangu, majora Reynoldse s jeho paní Frances v hotelu Stardust v Las Vegas. Fotografie přejí nem starší než půl roku. Neúnavný superintendent Scotland Yardu Tom Butler s árahocennou kořistí, Ch. F. Wilsonem na zpáteční cestě letadlem do Velké Británie. Foto: Stern

Zjistit politickou orientaci vysokoškolské mládeže, analyzovat vztah této intelektuální části mladé generace k současné politice a naznačit trend jejího myšlení, to je prvořadým problémem ve všech vyspělých zemích. Politické vedení mnohých západních států je si totiž vědomo skutečnosti, že vysokoškolská studentstva budou jednou, nezávisle na jejich přání, nositeli moci ve společnosti. Tento pochopitelný zájem je ještě zesílen skutečností, že v dnešním západním světě počet mládeže, a tím i studentů absolutně i relativně stoupá. Příčinou je vzestup natality obyvatelstva a ranější fyzické a pozdější sociální dospívání, které prodloužilo minimálně na deset let období, kdy se mladí lidé zařazují do společnosti. Sociálně biologická skupina, normálně nazývaná mládež, se tak zdvojnásobila, a i nadále se dá předpokládat spíše vzestupná než sestupná tendence jejího růstu.

Západoněmeckí politikové v tomto úsilí o analýzu politické orientace studentů požádali o pomoc sociology a psychology. Považují totiž relativní nezájem o politiku mezi vysokoškolskými za velmi nepřijatelný fakt. Demoskopické středisko v Allensbachu, jemuž byl výzkum zadán, konstatovalo na podkladě výzkumu reprezentativního pro všech 272 000 vysokoškolských studentů v NSR dosti nemilé skutečnosti. Jen pět procent studentů patří mezi členy nějaké politické strany a jen jedna čtvrtina je vůbec nějakým způsobem organizována. Z nich dalších osm procent náleží k nějaké studentské církevní organizaci, 68 procent studentů je sice přesvědčeno, že organizovanost studentů má svůj význam, ale přesto sami osobně dávají přednost nezávislosti a neorganizovanosti. Jen studenti v západním Berlíně jsou více političtí než ostatní a také výrazněji levicově orientovaní. Zde například volilo 75 procent západoněmeckých studentů SPD a pro krajně levicovou organizaci DFU, čili Deutsche Freie Union, se vyjádřila třetina studentů. To je dosti významné číslo, neboť na ostat-

ním západoněmeckém území nebyla DFU volena a naopak tři procenta hlasů obdržela extrémistická, nacionální strana NPD. Ovšem západní Berlín, jak konstatují i sami západoněmeckí sociologové, je skutečně netypický, neboť celkově jsou studenti na území od Hamburku až po Maltchov nepolitičtí a více než 85 procent z nich se vyslovilo, že je politika nezajímavá a že chtějí především „mit něčím se žít“, „mit čas pro soukromý život“, „být oblíben“, „cestovat a pracovat pro sebe sama“.

Za obecnou příčinu stagnace zájmu o politiku mezi vysokoškolskými studenty je považován především školský systém, náročnost studia, které nutí studenty, chtějí-li něčeho dosáhnout, natolik se zaměřit na studium, že jim nezbyvá čas na ostatní zájmy, natož na „dělení politiky“. Vzdělání není dnes totiž oceňováno jako hodnota sama o sobě, to je již dnes málem neznámý pojem, ale především jako prostředek k dosažení určité společenské pozice. Většina studentů také takto usuzuje a jedná. Jinak řečeno, časněji než dříve je napadá myšlenka, co budou dělat, až skončí studium, a protože vědí, že v moderní společnosti se na „výstřelky“ v mládí nezapomíná, většinou neriskují a nedovolují sami se sebou experimentovat.

Sociolog H. Giesecke k tomu podotýká, že kdysi byli obdivným ekonomickým tlakem v mládí spoutáni pouze dělníci z nejnižších vrstev, dnes tento tlak omezuje skoro všechnu mládež „společností blahobyti“. A ti, kteří chtějí jít na vysokou školu, jsou nejvíce vázání nutností myslet na pozdější společenské zařazení, neboť start pro úspěšné studium se dnes získává již na střední škole. Tlak profesionalizace je příliš silný a studenti již od prvního ročníku přesně vědí, kdo o nich bude jednou rozhodovat, kdo má vliv a kdo je doporučen jako experty a přesvědčují se, že samostatné smýšlení je pro ně jediné překážkou v dalším postupu. „Jsou si vědomi, že jejich úspěch závisí také na tom, jak dalece se naučili skrývat vlastní názor a plnit to,

co jim bylo řečeno“. H. Arendt k tomu podotýká, že obdobným stylem byl vychováván i Adolf Eichmann. „Chráněný prostor“, v němž se studenti pohybují, je ovlivňuje natolik, že dříve, než se z nich mohou stát samostatné osobnosti, dříve, než se sami dotvoří, přizpůsobí se. A to je také, samozřejmě že nepříznivě, i cílem pedagogického procesu.

Na jedné straně chtějí současní představitelé státní moci od studentů politickou aktivitu a nabádají je k ní, ale jakmile vznikne jakákoliv opravdu spontánní politická aktivita, nad níž oni nemohou mít kuratelů, mají z ní strach, a jak dokázaly nedávné události v západním Berlíně, i brutálně ji potlačují. Je pochopitelné, že většina studentů, i těch kdysi politicky aktivních, se po několika pokusech vzdá a rezignuje. Konečně celkovou stabilitu režimu tito nedostatečně adaptovaní studenti stejně nemohou ohrozit, ale jejich protesty a akce provokují současné držitele moci ve státě, a ti musí přece jen občas korigovat svůj postup.

A současně tyto hrstky Donů Quijotů ukazují pasivním, lhostejným masám studentů, že je ještě i jiná možnost existence.

Být dospělým znamená dovést zaujímat různé společenské role, ale přitom neztrácet sama sebe, zachovat si vlastní osobnost. Co si však má zachovat charakterově nalomený mladý člověk? Studenti sice mají různé své spolky, tradiční burschenschafts se těší stále oblíbě, ale organizace, které by skutečně zastávaly a obhajovaly jejich zájmy, neexistují.

Některé západoněmecké sociologové upozorňují, že se v tomto případě projevuje tendence uměle držet mládež a studenty v pozici pasivních, přestože na druhé straně politické strany manifestačně prohlašují, že vedení státu chce, aby mládež byla politická.

Jiřina Šiklová

NÁZOR REDAKCE

k situaci mezi vysokoškolskou mládeží

[Dokončení z 1. str.]

celý přístup k problémům — a to je u pracovníků kteréhokoliv aparátu, úředníků, symptomatické — působí opatrnicky;

— sami funkcionáři, členové vyšších orgánů, pokud vůbec vystupovali mezi masou členů, nedokázali přesvědčivě argumentovat, často reagovali podrážděně. To pochopitelně nutně vyvolává u mladých lidí nedůvěru, zvláště uvědomili-li si, že jsou jim tyto lidé prezentováni jako jejich představitelé;

— vedení Svazu mládeže jsme viděli vždy spíše v agresivně obraně proti členům vlastní organizace; nestálo na špičce aktivní činnosti a neprosazovalo mnohé oprávněné požadavky mládeže;

— zvláště v poslední době své členy naprosto zklamalo tím, že včas nereagovalo na určité konkrétní události (nezaujalo stanovisko k smutně proslulému článku F. J. Koláře, natož k celým strahovským událostem);

— v této souvislosti stojí za to prozkoumat úvahu o praktickém provádění téže o přímém vedení ČSM stranou. Pod oblíbeným slovem linie se chápe sto procentní a striktní plnění pokynů vedoucích pracovníků a několika oddělení ÚV KSČ. Existence oddělení mládeže ÚV KSČ fakticky vzbuzuje oprávněné pochybnosti o samostatnosti práce Svazu mládeže (tajemníci ÚV ČSM musí prakticky všechna svá rozhodnutí předběžně konzultovat);

— tyto pochybnosti potvrzuje fakt hospodářské nesamostatnosti ÚV ČSM, jeho podřízenosti hospodářskému oddělení ÚV KSČ;

— nedůvěra studentů k ČSM pramenila i z nechtě svazických orgánů diskutovat o jakémkoliv změně struktury organizace. Teprve v poslední době, působením obrovského tlaku z řad členstva, se takováto diskuse připouští;

— o nekalitní práci svazických orgánů svědčí i to, že do dnešního dne prakticky nepracovaly na teoreticky podložené výhledové koncepci činnosti organizací mládeže, namluvě o tom, že by ji vytvořily.

Mezi programem svazické organizace a jeho realizací je zřetelný rozpor. Cíl — totiž pochytit všechny aspekty života mladého člověka — je, zvláště za současné situace, více než nerealizovatelný; program je příliš obecný, příliš univerzální. V praxi nejsou respektovány ty nejzákladnější věci, mezi jiným — a o to nám teď jde — specifika studentského hnutí.

To ovšem není záležitostí jenom poslední doby, a navíc okruh viníků je mnohem širší. Studentské hnutí nerespektovalo nejen Svaz mládeže, ale také mnoho dalších skupin v naší společnosti, které se domnívají, že studenti by měli řešit pouze své, tedy ryze studentské, školní záležitosti. To je názor naprosto chybný a při uplatňování ve svých důsledcích nebezpečný. Což nakonec dosti jasně dokumentuje současný stav. Nerespektování specifiky studentského hnutí se v poslední době (datuje se od strahovských událostí) projevuje se zvláštní intenzitou.

S programem Svazu a způsoby jeho uplatňování se rozcházejí i ti studenti, kteří jsou v jeho orgánech, ti, kteří jsou řadovými členy Svazu, i ti, kteří v ČSM nejsou. Jak se může ČSM vydávat za představitel veškeré mládeže, když stav koncem ledna byl takový, že v této organizaci bylo na některých fakultách pouze 60 % a na jiných jen 40 % studentů. Přitom mnoho jich je pro samostatnou studentskou organizaci mimo Československý svaz mládeže.

Dalším praktickým nedostatkem je to, že závěry, stanoviska, či usnesení svazických orgánů jsou předkládány ve formě, která nerespektuje samozřejmou a pro studenty přirozenou a nutnou možnost: nesouhlasit s názory, oponovat jim, napadati je, vracet vlastními argumenty atd. Každá společnost by měla stát o každý názor — dobrý nebo špatný — ale otevřený, to znamená upřímný. Studenti jsou většinou vedeni k tomu, aby reagovali na společenské záležitosti a, vyjadřovali se k nim. Došli však k závěru, že ČSM jim ani tuto možnost prakticky nedával.

Studenti se své názory snaží prosazovat radikálně, nemají chut čekat. Jsou studenti jen několik let. Tento fakt ČSM a jeho vedení nechce pochopit.

Politika svazických orgánů byla často vyložena negativně, nedemokratická a v některých případech působila značně depresivně. Případ Jiřího Müllera poznamenal pozici ČSM na vysokých školách na velmi dlouhou dobu a následky — politické i morální — trvají dodnes.

Z hlediska obecné teorie organizace je třeba si uvědomit, že něco jiného je řízení — modelování jistého žádoucího a perspektivního stavu, a něco jiného je regulace a administrace, které mají pouze nápomocnou funkci. Praxe byla ovšem taková, že regulativní a administrativní zásahy převažovaly nad skutečným řízením.

Studentské hnutí se jeví pro svazické orgány jako nejožehavější problém. Problémy jsou ovšem i jiné. Aby se situace mezi studenty normalizovala, je třeba normalizovat stav v celostátním měřítku, v celé naší společnosti. Normalizace — v tomto případě větší míra demokracie a její úzkostlivé dodržování — musí spočívat v tom, že se svými názory a potřebami budou moci vystupovat všechny společenské vrstvy. To předpokládá i větší míru informovanosti. Konečně i o tom jednalo lednové plénum ÚV KSČ.

Má-li organizace takové vnitřní rozpory, jaké má v současné době ČSM, existují tři řešení.

Prvním z nich je rozpad organizace. Druhým řešením by byla eliminace skupiny, která nesouhlasí — je-li malá a omezená jen na své nositele. Jde-li o skupinu širší (což je naše situace), je případná eliminace neúčinná, problém se nevyřeší, ale prohlubuje a později vybuchne znovu a jeho zvládnutí bude stále a stále těžší (viz případ Müller). A konečně třetím řešením je uskutečnit závažné strukturální změny. Při veškerém jednání a rozhodování o mládeži je třeba přísně dbát na demokratickou formu, dbát na to, aby pohyb informací se pohyboval rovnoměrně, i zdola nahoru, a ne jen obráceně.

Pokud jde o stranické řízení, domníváme se, že působení na mládež by mělo být součástí celkové

politiky strany koncipované neodtažitě od ostatních problémů. Jsme přesvědčeni, že své povinnosti má v tomto směru každé oddělení ÚV KSČ. Vytvoření zvláštního oddělení pro řízení mládeže pokládáme za zjednodušování. Vede to k zcela logické domněnce, že mládež je chápána mimo ekonomické, politické a ideové klima naší země. Z podkladů, které stranický orgán dostává ze všech oddělení ÚV KSČ (stanoviska, informace apod.), by měl prakticky politiku k mládeži stanovit volený orgán, plénum ÚV KSČ, eventuálně sjezd strany, a nikoliv početně omezená skupina pracovníků aparátu. V rámci takto stanovené politiky by měly mít větší volnost pro rozhodování o praktické realizaci politických zásad a větší odpovědnost volené orgány ČSM.

Doporučujeme straně a sjezdu ČSM přistoupit na návrh důsledně, promyšleně a účelně federalizace Svazu mládeže. Domníváme se, že je nezbytné svolat příslušné svazické a stranické aktivity a konference z oblastí vysokých škol a na nich formulovat na základě diskuse obsahové a organizační otázky, podporovat v tomto smyslu činnost vysokoškolské rady.

Vrcholným funkcionářům ČSM, kteří se nejvíce kompromitovali svou váhavostí, opatrnictvím, nedůsledností, nedostatkem smyslu pro realitu, a přivedli tak organizaci, kterou měli řídit, do stavu, v jakém je, by mělo vedení strany a ÚV ČSM doporučit odchod z funkcí ve Svazu mládeže. Myslíme, že k ozdravení situace mezi studenty by prospěl zejména odchod soudruha Miroslava Zavadila.

Časopis Student, jako angažovaný kulturně politický časopis pro vysokoškoláky, musí tyto problémy — a mnohé jiné — na své stránce předkládat, hovořit o nich, diskutovat, polemizovat. Nelze se k nim stavět zádý, nelze dělat, že neexistují, a věnovat se pouze komunálnímu záležitostem (menzy, koleje, apod.). Nelze nadále souhlasit s dosud zcela obvyklými a silami redakce nezvládnutelnými direktivními „radami“, o čem lze a o čem nelze pro studenty psát. Časopis Student jde o pravdivé informování, chce vidět problémy tam, kde skutečně jsou, nechce se tvářit, že panuje idyla tam, kde se schyluje k bouři. Domníváme se, že noviny nemají být vrátkým nástrojem politiků v tom smyslu, aby přenášely jen jejich názory širokým vrstvám. Naopak. Mají být pro tyto politiky jedním ze zdrojů informací, materiálem, který poskytuje co nejuplněnější a nejhlubší zprávu o tom, co se skutečně děje v oblasti, která je časopisu vymezena.

V nynější situaci se redakce Studenta nutně musí zabývat problémem vydavatele. Být nadále orgánem současného ÚV ČSM a být přitom časopisem studentů je absurdní. Uvědomujeme si, že najít vydavatele nového bude nesmírně obtížné. Uvědomujeme si také, že tímto postojem je ohrožena i samotná existence časopisu. Nemáme však na vybranou. Díky politice ÚV ČSM byl časopis poškozován a jeho pověst tím nesmírně trpěla.

Redaktoři Studenta si uvědomují, že jenom pravda stojí na straně pokroku. Vždy bude spojenkyň těch, kteří skutečně chtějí vést naši společnost dál, vždy byla zbraní oněch, kteří se chtěli zvat komunisty.

Umožnit studentům, aby mohli říkat úplnou, být někdy i nepřijemnou pravdu, by nemělo být považováno za benevolenci z kteréhokoliv strany, ale za naprosto nutnou samozřejmost. Jinak s úkoly, které máme před sebou, a ke kterým se s plnou odpovědností hlásíme, nepohne.

Únor 1968

REHABILITACE OSVĚTY?

Fakulta osvěty a novinářství University Karlovy v Praze je v současné době středem pozornosti příslušných odborníků. Během dvou měsíců bude vláda projednávat návrh na změnu dosavadního názvu této fakulty. Nejde však jen o tuto, jistě důležitou, ale prakticky formální změnu.

Pojem „osvěta“ nabyl v poslední době neblahého zvuku, obecně se mluví spíše o „osvětlení“, poznamenáním diletantismem. Bohužel k tomu přispěla svou měrou i úroveň vysokoškolského vzdělávání pracovníků tohoto směru. A proto bude studium tohoto oboru reorganizováno a studium pedagogiky a psychologie dospělých bude realizováno v rámci katedry, vedené prof. RNDr. Františkem Hyhlíkem, nositelem vyznamenání Za vynikající práci.

Další varianta však stávi vedle této katedry nutnost existence další katedry, zabývající se výchovou a vzděláváním odbornorů v oblasti kulturní práce. To by ovšem znamenalo pod rouškou nového názvu katedry tříštění oboru, který je v několika obměnách zastupován na filosofické fakultě (nově realizovaná katedra kulturní politiky). Oboru, který namísto opravdových odborníků bude produkovat pseudodoborníky, kteří „znají“ vše, ale prakticky nic. O tom, že dnešní doba potřebuje právě odborníky — specialisty, není sporu. A toto jsou jenom návrhy, jejichž odpovědnost a platnost přísluší pracovníci ministerstva školství jistě seriózně zváží, než z nich vyvodí patřičné závěry.

Zatím se tedy můžeme opírat pouze o fakt, že ve školním roce 1968/69 začne v prvním ročníku katedry psychologie a pedagogiky dospělých studovat v denním i dálkovém studiu celkem asi padesát posluchačů. Jaká bude koncepce studia tohoto nového oboru, nároky na posluchače a jejich společenské uplatnění — to byly hlavní okruhy otázek, připravené pro předkání fakulty osvěty a novinářství pro vědu a výzkum a zároveň vedoucího katedry psychologie a pedagogiky dospělých prof. RNDr. Františka Hyhlíka, který na pozvání ochotně navštívil naši redakci a poskytl nám veškeré informace v tomto novém oboru.

JDE O VĚDNÍ OBOR

Pojem osvěty již delší dobu neodpovídá tomu, co bychom od něho očekávali. Osvětlovi pracovníci se mylně domnívají, že stačí osvětu šířit pouze přednáškami nebo semináři. Je vidět, že to nestačí, na celý problém je třeba daleko hlubšího pohledu. V poslední době jsme však udělali v této oblasti mnoho chyb, jejichž odstranění vyžaduje určité změny. Na fakultě osvěty a novinářství se tyto změny projeví v náplni studia na nové zřízené katedře psychologie a pedagogiky dospělých. Tím však není řečeno, že by tato katedra zahrnovala vše, co bylo již dosaženo. Na určité pokrokové tradice katedry osvěty a výchovy dospělých bude navazovat, některé disciplíny (estetická výchova, problé-

my týkající se kulturní politiky, sociologie kultury) bude dokonce přebírat. Absolventi, kteří by mimo jiné měli pracovat i jako vedoucí pracovníci kulturních zařízení, v nichž je prováděna mimoškolní výchova dospělých, musí mít v těchto teoretických otázkách jasno, v některém oboru musí být dokonce odborníky. Tyto aspekty poukazují na nutnost toho, aby výchova dospělých byla jako vědní obor zodpovědně pěstována a rozvíjena na vysoké škole.

PSYCHOLOGIE PREFEROVÁNA

Hovoříme-li o pedagogice dospělých, je nutné, abychom si nejprve ujasnili, kdo to vlastně dospělý je. Vymezení tohoto pojmu není tak jednoduché. Dospělým je například sedmnáctiletý učeň, dospělým je vysokoškolský student, nemůžeme však za dospělého považovat patnácti- až šestnáctiletého chlapce, který vstupuje do učebního poměru. Máme-li na mysli výchovu dospělých v nejbližším slova smyslu, nemůžeme vytvářet nějakou věkovou hranici. V dnešní době není člověk po ukončení jakéhokoliv vzdělání hotov, musí se stále učit, sledovat novinky ve svém oboru a stále prohlubovat své nejen odborné, ale i všeobecné vzdělání. K tomu je třeba institucí, které by mu pomáhaly, a v těchto institucích musí být lidé, kteří tímto otázkám rozumějí. Lidé, kteří budou mít vedle své odbornosti také znalosti z oblasti výchovy a vzdělávání dospělých. A podmínkou toho, aby prostředky výchovy a vzdělávání byly opravdu efektivní, je znalost psychologie člověka. Vědět například, jak to vypadá s jeho pamětí, s jeho vztahem k poznatkům, které si má osvojit. Je bezpodmínečně nutné, zejména ze způsobu vzdělávání dospělých, vymýtit všechn formalismus, všechny školácké formy, biflování a drění. Důležitý je i proces aplikace poznatků v praxi. Lidé se často učí poznatkům, s kterými si nevedí rady, neznají možnost jejich uplatnění. Zásada tedy zní — nejprve porozumět, pak se teprve učí.

PROBLEMY V PRAXI

Odborníci, kteří se vyznají v otázkách pedagogiky a psychologie, najdou své uplatnění i v personálních, školských a výchovných odděleních na závodech. Základním psychologickým problémem je už přijímání pracovníků. Jde o výběr, o vyhmátnutí kvalít člověka. Tento proces pokračuje v rozmišřování pracovníků. Na to je třeba znát charakter pracovníků, znát požadavky různých druhů práce na tělesné i duševní schopnosti člověka. Samozřejmě, že ideální řešení nelze dosáhnout nikdy, ale je možné přiblížit se k tomuto ideálnímu řešení, a zejména, nedělat hrubé chyby.

Dalším problémem je proces adaptace člověka, jeho přizpůsobování nově vytvářeným pracovním podmínkám. To se netýká jen mládeže, i když u ní je to zvlášť důležité. Proces přechodu do nového prostředí není jednoduchý, musíme se snažit jej zjednodušit co možná nejvíce usnadnit. Proto máme tak obrovský zájem na tom, aby zejména mistři měli porozumění pro nesnáze lidí. Podobně je tomu u dospělých, kteří budou měnit zaměstnání. Přesun není v každé polo stejný, jde jen o to, aby člověk hned zpočátku viděl, že je úspěšný i na novém pracovišti, je nutné upevnit jeho sebevědomí, případně odreagovat veškeré pocity jeho snížení.

Přestože v podnikovém vzdělávání jde o zvyšování kvalifikace a prohlubování vědomostí, užíváme i zde pojem výchova. Nejde totiž jen o rozvíjení schopnosti a rozšiřování okruhu znalostí a vědomostí, ale také o upevnování některých charakterových vlastností. V současné době je nejdůležitější, abychom u lidí už konečně dosáhli pocitu odpovědnosti. Musíme tedy působit na morální vlastnosti člověka. Samozřejmě — morálce nebudeme vychovávat tím, že o ní budeme kázat. Tím jsme ještě nikdy nikoho nevychovali. Dnes už víme, že jsme u mládeže často ztratili kredit tím, že jsme jenom kázali, napomínali, vyhrožovali.

Dále jde o vytváření rozmanitých pracovních skupin. K tomu je třeba všimati si lidí. Nakonec jsou to vždy jedinci, kteří vynikají, nebo naopak narušují pracovní kázeň a morálku. S tím souvisí otázka vedoucích pracovníků. V této oblasti se provádí výzkum, aby byly zjištěny rysy a vlastnosti člověka, které vedou k tomu, že si počíná dobře nebo špatně. Tímto způsobem, na podkladě empirie, můžeme už naznačovat určitá hlediska, pokud jde o výběr nebo jmenování těchto pracovníků.

Hodnocení lidí bylo dříve administrativní záležitostí. Musíme si uvědomit, že člověka je nutné hodnotit stále. K tomu je třeba, aby si nejvyšší nadřízení lidí všimali. Jakmile se dnes vyskytne vedoucí pracovník, který říká, že nemá čas na lidi, znamená to, že je na tomto pracovišti špatná organizace. Vedoucí pracovník je od toho, aby na lidi čas měl, aby je skutečně sledoval, aby celé jeho působení mělo pedagogický aspekt.

Už z toho určitého úseku personalistiky je zřejmé, že k tomu, aby tato oddělení dobře fungovala, je zapotřebí lidí pro tuto práci zvlášť skolených. Absolventi katedry psychologie a pedagogiky dospělých budou mít ty nejlepší předpoklady k tomu, aby se zabývali podnikovým poradenstvím. Každý člověk na pracovišti má nejen problémy pracovní, ale také osobní. Bylo by jistě vhodné, aby každý pracovník věděl, že se může obrátit na určitého odborníka, který mu poradí, jak své osobní problémy řešit. Vztah člověka k práci se totiž nevytváří jen na pracovišti, ale též mimo pracoviště.

Katedra psychologie a pedagogiky je zároveň pracovištěm Státního výzkumného ústavu X-17-3. Jeho pracovníci se zabývají teoretickými a metodologickými problémy výchovy a vzdělávání dospělých. Tento úkol velmi dobře harmonuje s prací katedry, těsně sepeří obou složek umožňuje rychlé a pružné předávání výsledků výzkumu pedagogickým pracovníkům.

Zpracoval

Zdeněk Kárl

V únoru přijelo do Prahy Divadlo pantomimy z Bratislavy. Na snímku vynikající slovenský mím Milan Sládek.

Foto: PAVEL BLAŽO

Kristina Vlachová

Křesilka byla vybledlá jak tváře nad kávou.

Takový kšefty, řekla si otráveně, stejně už z ní ten svetr nedostanu, a dobře mi tak, vlastně, proč jsem pitomá...

Rozložila noviny... Za mřížemi skončil rovněž dvaadvacetiletý Václav S. z Prahy 8, který se poblíž strahovského stadiónu pokusil znásilnit čtyřiatřicetiletou ženu. Volání přepadené však zaslechli dva studenti z nedaleké kolejie, kteří přiběhli na místo činu a zabránili tak ničemovi uskutečnit jeho záměry...

Udivila ji vzletnost slohu; tiše se zasmála. A odložila noviny a koupila si známku, zkusím jí ještě jednou zavolat, třeba má zase trápení s tím svým frajerem...

Kmitlo jí to hlavou ani ne jako myšlenka, spíš jenom jako pocit. Zároveň s vědomím nesmírné spokojenosti, že sama už je nad tím.

Vždycky si myslela, že patří k ženským, které se nechají urážet, podvádět a třeba i mlátit; jen aby nebyly samy.

Nechtěla k nim patřit.

Tisíckrát už toho rozchodu litovala, byl její první a znali se milión let, dlouho jí bylo strašně zle, vrátit se ale nemohla, hrozilo si někomu přála, ale jak se k ní kdokoliv přiblížil, poslala ho hned na popraviště, sama sobě přítom byla odporná, kde se to ve mně bere, říkala si.

Na podzim pak začala zase znova plavat.

Bazén za bazénem, hodinu za hodinou, týden za týdnem.

A s každou obrátkou jako by se v ní něco uvolnilo.

Když přišel prosinec, byla už docela nad tím. Šťastná, že se tenkrát dokázala oprostít. Šťastná, že je teď sama. Šťastná, v bazénu hodinu za hodinou.

Tohle je jistota, říkala si, na jaře budu lepší o dvě desetiny a příští zimu možná už o tři... Lásku se stejně musí vždycky rozplynout, některá dřív, některá později, ale každá.

Vhodila známku dřív, nežli vytočila číslo, jsem pitomá, řekla si znova. Vrátila se k nedočetným novinám, u vedlejšího stolku dával někdo peníze na talířek, peníze zvonily, takovej hezký kluk, řekla si.

Dívala se za něj, když odcházel; a jako by se dívala do prázdna.

Otočil se. Zastavil se. Vrátil se.

Prohlížela si ho šterbinkou mezi rukama. Vyplázl na ni jazyk. Tiše se zasmála. Řekl: Můžu si sednout k vám? Kývla.

A nedostanu od někomu nářez?

Čekám na holku.

Zašklebil se. No, jasně, na holku.

Půjčila jsem jí před rokem svetr, dneska mi ho slíbila vrátit...

Asi jí přejeli.

Asi má zase trápení s frajerem... — A ty?

Co já?

Na koho čekáš?

Usmál se. Jen tak. Byl jsem drobátko opilej, tak jsem si řek Jirfčku, dáš si kafe, abys zbytečně nermoutil starýho tatínka...

Ty seš jeniček?

Ne.

Tak proč sis řek Jeničku...?

Jirfčku jsem si řek. — A ty se jmenuješ?

E-le-o-nó-ra...

Já ti budu radši říkat Čendo...

Číšnice připlula k vedlejšímu stolku: Co je to tedy?

To jsou peníze za to kafe, řekl.

Od koho?

Ode mne. — Já jsem dřív totiž seděl tam, ale teď sedím tady, dal jsem to na talířek, protože jsem chtěl odejít, a teď sedím tady, protože jsem neodešel.

Jenomže to je málo, řekla číšnice, v téhle cenové skupině stojí káva tři třicet, prosím.

Natáhl dlaň. Ze mi dáš třicet halířů, Čendo, mám prachy v šatně...

Smála se, když je lovila v kapse, proč se směješ, když čteš noviny, řekl.

Asi proto, že tam pišou o legračních věcech.

Povídej, řekl, povídej o čem...

No třeba o tom podivným městečku, ve kterým rostou na větvích stromů zelený listy a ve kterým teče v řekách průzračná voda, v té vodě plavou ryby, líni a bělice, břichem dolů, přičemž nad náměstím se tyčí třicetmetrový kornout z prken, na ten kornout lepíva obecní blbeček plakáty...

K čemu je, řekl, ten kornout?

Uvnitř je totiž socha ženy (napůl ležící, napůl sedící), nohy jí visí z podstavce dolů, jinoši jí prý za noci, kdy měsíc má podivnou moc, chodili lehat na chodídkách. Starší, kteří už nemohou stát delší dobu na špičkách (což bylo nutné vzhledem k výšce podstavce), se pro to prý zajíkali zavísti. A nakonec prohlásili, že pobuřuje, ta socha. I byly vypracovány plány na její rozřezání a vhození do řeky. Potom si ale někdo vzpomněl, že patří jistěmu bohatci, jenž žije v cizině. A tak dali udělat aspoň ten kornout. Ze zvláště k tomu účelu zakulacených prken. —

Jenomže někomu se zas nelíbí, jak už to bývá. Povolali tedy komisi, desatero inženýrů-urbanistů. Inženýři přijeli, pojedli, vylehli a potom zasedli, týden nevstali, po týdnu pravili: Co kdybyste na ten kornout třeba lepili plakáty? I zajásali starší a pověřili tím obecního blbečka. A od těch dob slouží kornout městečku ke kráse...

Dívál se na ni. Ukážeš mi ty noviny, kde je to napsané?

Zavrtěla hlavou. Ty by sis to chtěl vystříhnout, a to se nesmí. Bohouši, můžu ti říkat Bohouši? Platili bysme pokutu a já už nemám drobný.

Proč mě odháníš? Řekl.

Smála se. Neodháním tě.

Odháníš, opakoval zamračeně.

Kývla.

Zašermoval rukou ve vzduchu. Kdybych nebyl drobátko opilej, utek bych — po tomhle vyprávění...

Nikdo tě nedrží, řekla.

Sedl si blíž. Už jsi to někomu vyprávěla?

Osmadvacetí Bohoušům v osmadvacetí kavárnách...

A všichni utekli, řekl vážně.

A všichni utekli, opakovala. Samozřejmě.

Vzal jí za ruku. Vykašl se na svetr, mně se tu nelíbí. A mám chuť na pivo. Máš taky chuť na pivo?

Chodník jim ujížděl pod nohama. Vánoce na ledě, řekl, víš, jak dlouho už nebyly vánoce na ledě?

Proč si nekoupíš beranici, řekla.

Proč si nekoupím beranici? Tak já ti tedy povím, proč si nekoupím beranici. Jednou jsem totiž jel v tramvaji a do té tramvaje přistoupil strašně ožralej Číňan a na hlavě měl co? — beranici — a nastavil průvodčí nohu a ona upadla, ta průvodčí, ale hned zase vstala a vrhla se na šňůrku a začala zvonit, přítom ječela: ihned si vystupte! ihned si vystupte! a Číňan na ni chvilku tak koukal a potom tu beranici sundal a začal do ní zvracet, a když skončil, tak jí posadil ty průvodčí na hlavu a vystoupil...

Ve výkladní skříni visely dřevoryty předpotopních zvířat, právě takovýchle mám doma, řekla, právě takovýchle zvířata černý.

Seskočil z chodníku. Černý jak ty... — Není ti zima?

Chvěla se. Je mi zima.

Co abysme si dali klusa?

Závody. Ke třetí lampě, pozor teď...

Ulice jim ujela pod nohama.

Vstávej, Čendo.

Mám za krkem snůh, panebože, jakto, že mám za krkem snůh...

Ty voníš, Čendo.

Ty chutnáš...

Zvedl ji.

Všechno je jako poprvé, řekla, že je to jako poprvé.

Takhle se vznašejí dušičky...

Trošičku víc...

Tak?

Tak. — Já ale nechci bejt dušička, já chci bejt auto. Aerovka stará s řízením na pravý straně hnedka u chodníku — tu-tu-tu — chceš, já tě svezu?

Pojedu sám. Tů-tů...

Nebo jsem cvičitel a ty seš kůň, vlevo cval, vpravo cval...

Chytil ji za rukáv. Táhle je hospoda a já tam mám sekeru padesát a vrchní je buzerant, Čendo...

Tam nechci.

Ale pojď, von je dobrej...

Zabušila pěstí na okno. — Teď už tam nemůžem...

Obešli asi pět hospod, všude všechny znal.

Chlastá, napadlo jí.

Jenomže: kdo dneska nechlastá?

Nakonec zátokvili v tom nejzačouzenějším ze žižkovských pajzlů. Jestlipak víš, jaké je největší problém československý ženy?, přivítali ho.

Tohle je moje děvče, řekl, já se jdu vyčurát, budete tu na ni slušný, kluci, protože je to moje děvče...

Nějaký mladík se k ní naklonil: jak dostat maxiprdel do minisukně...

Číšnice dělala čárky na tácech.

Nemáš sestru?, řekl někdo.

Kývla.

A je asi tak o pět let starší, než ty, je jí třidvacet...

A vesluje, řekla. Za Vyšehrad.

A máte úplně stejnej hlas...

Pohládl jí ruku. Tak už jsem tady... Napil se.

Máš pěkněj splávek, řekla.

Tam v té kavárně jsi vypadala tak na třidvacet a tady vypadáš jak malá holčička...

Kývla. Je mi třidvacet.

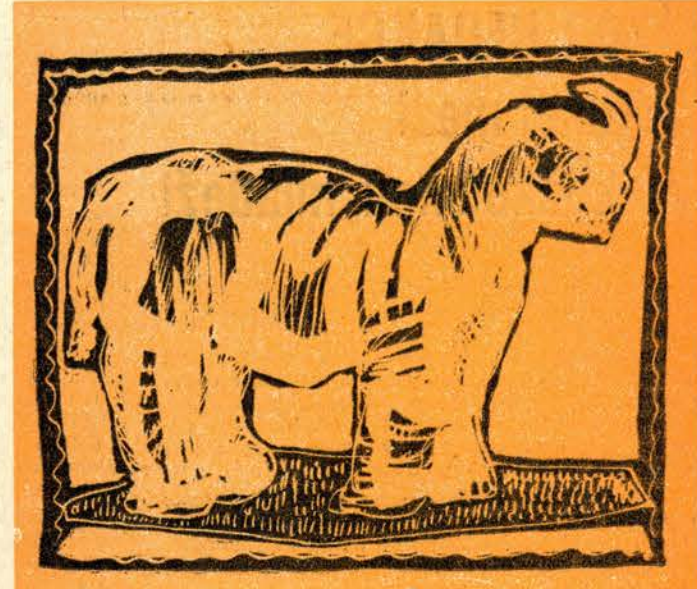
Měl jsem moc prima dědečka, řekl. Vyprávěl vždycky, jak ho domorodci honili po královský zahrádě. Zrovinka se tam pásla žirafa, vylezl jsem jí po noze na hřbet a po krku na hlavu a z hlavy jsem skočil přímo před královský trům ve třetí patře, sundal jsem králi korunu, posadil jsem si jí na hlavu a od té doby kraluju celý Ghaně, já. Hrumah je výmysl bolševiků...

To byl strašně milej pán, ten tvůj dědeček, řekla.

Číšnice připsala na tácek další čárky.

Taky mi ukazoval metály z bitev, ve kterých bojoval, všechny byly falešný; ukradnul je, když hrával divadlo.

Můj dědeček se zas všeho strašlivě bál. Často se v noci probouzel a říkal: co je to za chlapa v té kuchyni? A ráno zas: co je to za chlapa, táhle na ty střechy? A maminka vždycky říkala to nic, tatínku, jen pěkně hájkej, on si tam jenom odskočil zakou-

řit, ten ale panečku kouří, co? — To je ten, co tu byl v noci?, divil se dědeček, a maminka kývala jo, to je on... Mne neměl rád. Jednou jí zabiju, říkal. Co jsem se s ní nababral, když byla miminko, proč jste mi neřekli, jaké hajzl z ní vyrostle, kdybyste mi to byli řekli, tak jsem ten kočárek převrhnul a slápnul jsem jí do kšichty a podupal jsem jí peřinky špinavejma botama a mohl jsem mít na starý kolena klid... — Tatínku, tatínku, říkala vždycky po takovýchle scéně maminka, no tak se uklidni, hele, jak ten pán hezky kouří, chceš taky fajfčíčku? — A dědeček potom zasmrděl celej byt...

Číšnice odmítla připsat na tácek další dvě čárky, bylo už je denát.

Zaběhnutý psík pomohl ceduli TEPLÉ PÁRKY, TLÁČENKA S CIBULÍ, ČOKOLÁDA, na ceduli se utvořil ledový škraloupek.

U nás v baráku měla jedna paní psa, s báječným rodokmenem, řekl, a ten pes byl hotový perpetuum mobile, živil se pouze vlastními výkaly.

Slyšíš ten řev?

Neslyšel vůbec nic, dokonce se mu zdálo být absolutní ticho. Neslyšíš? řekla. Ty neslyšíš to volání daleko?

Slyším, řekl, zatracenej límeček.

Pouští chlupy, řekla.

Ne tvůj, můj límeček.

Bylo dvanáct.

Průvodčímu šla pára od pusy.

Něco ti pošeptám...

Lízla ho do ucha.

Já nejsem impotentní, řekl.

Mlčela.

Pozvi mě na kafe...

Strašně bych chtěl, řekla, úplně strašně moc, musíš mi věřit. Jenomže to fakt nejde. Bohouši.

Můžu tě aspoň doprovodit?

Samozřejmě.

Poslal jí napřed, musím se vyčurát...

Bydlela na konci třetí ulice.

Stejně to bylo docela hezký dobrodružství, řekl, vlastně mor hezký.

Kývla. To proto, že o sobě vůbec nic nevíme a že už se nikdy v životě nepotkáme...

Vytáhla z kapsy klíče a odemkla, dobrou noc...

Bouchnul ji do ramene, tak ahoj, Čendo.

Nedívala se na něho.

Utíkal tmavou ulicí, od pusy mu šla pára.

Klíče jí vypadly z ruky.

Sehnula se a zvedla je. Na odpočívadlech mezi patry visely dřevoryty předpotopních zvířat. Černých a osamělých.

ROZUM

(Pozvánka Studenta do Slovenského národního divadla)

Po Praze a Brně přicházíme až do Bratislavy, abysme spolu se SND, pozvali svých čitateľov na generálnu skúšku hry, ktorá sľubuje byť zaujímavá. Tentokrát ide o Brechtov kaukazský kriedový kruh, ktorý režisuje Tibor Rakovský. Jako obvykle přinášíme krátky rozhovor s režisérom. Otázky kládla Vlado Štefko.

1. Před časem ste činohru SND opustili, za dost buřlivých okolností a najmä prudkých polemik v tlači. Možno Vašu pohostinnú režiu Brechtovho kaukazského kriedového kruhu považovať za prvý krok k návratu na scénu DPOH ako interného režiséra?

T. Rakovský: Na začiatku tohto roku som znova vstúpil do služieb Slovenského národného divadla. Teda nie pohostinsky, tak povediac, jednorázovo — ale programovo sa chcem podieľať na produkcii jeho činohry.

0 „dosť buřlivých okolnostiach pred časom“ — dovolte pmlčať.

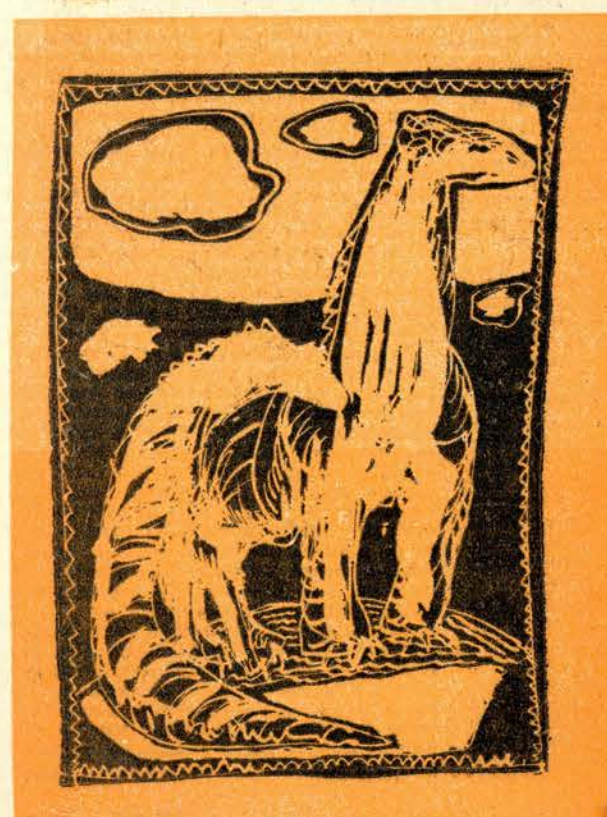
2. Keď ste prvý uvádzali po dlhom mlčaní okolo Bertolda Brechta jeho hry na slovenské javisko, bola situácia v slovenskom divadelníctve podstatne iná, než je dnes. Brechtom sa, aspoň podľa mojego názoru, prebojovávala aj nová divadelná poetika. Aký zástoj má Brecht v prítomnosti, v novom kontexte slovenského divadelníctva?

T. Rakovský: Máte pravdu, uvedenie Života Galileiho pred 10 rokmi bolo v slovenskom divadelníctve prvým — a nazdávam sa — nie bezvýznamným nástupom iného, nového produkovania i nového vnímania divadla. Ako dnes ani vtedy neblížili sme sa k Brechtovi ako k módnemu dramatikovi s módnymi postupmi, ktoré treba stoj čo stoj kopírovať. I vtedy ako dnes išlo predovšetkým o to, čo

Brecht hovorí. Zaujal nás predovšetkým Brecht — mysliteľ, tento večný dialektický pohybovač, robíajec legend, nepriateľ dogiem, búrač istôt. Pravdaže, nešlo mu o to, obrátiť svet naruby, pohrať si s jeho problémami na šachovnici vtipu, zaiskríť shawovsky ohňostrojom paradoxov — išlo mu o to, aby z nezvyčajných a podľa možnosti z rôznych strán osvetil problém. Aby položil otázku a aby vyprovokoval všetkých okolo položiť si otázku. Nebolo to teda rúcanie deštruktívne, ani pochybovanie skepticistické. Pravda je konkrétna, vravieval často. Bol vskutku revolucionársky, všestranný a neúnavný hľadač pravdy. Stredobodom jeho umenia neboli „aktuality dňa“, ale veľkosť a hĺbka ľudských problémov, prýstiaich predovšetkým z veľmi komplikovaného vzťahu človeka a spoločnosti. Inými slovami: zobrazoval miesto človeka v dejinách.

Jeho dielo chápeme dnes v kontexte nemeckej a svetovej literatúry. A v tomto zmysle ho chceme priniesť do kontextu dnešného slovenského divadelníctva. I keď som zdôraznil Brechta — mysliteľa, to nijako neznamená, že odvraciam tvár od Brechta metodika. Obsah a forma sú v tomto prípade naozaj organicky späté. Spôsob, ktorým sa uskutočnil pred divákom dramatický myšlienka, nie je nám ľahostajný. Nehodlame však, vyzbrojení citátni a chránení modelmi, urobiť z Brechta to, čo tak nenávidel: pamiatkové autor. Pôjdeme svojou, podľa možnosti svojou cestou.

3. V značnej časti československých divadelníkov prevláda názor, že Brechtovo racionalistické divadlo je našim hercom, režisérom, ale aj divákovi vzdialené. Že naše národy sú skôr náchylné pre citovú zaangažovanosť. Čo si vy ako režisér s najväčšou brech-

KRESBY FRANTIŠEK JANULA

student 6

imagint

SE „STARÝM ČERTEM“

(ODPOVĚDI Z NOVOROČENKY TVUJ STARÝ ČERT /VÝBER Z MARXOVÝCH RODINNÝCH DOPIŠŮ/, PRAHA, SVOBODA 1968)

Otázka:

Jak se snášá kritická analýza kapitalistických výrobních poměrů s konkrétní láskou? A jak se vůbec vyrovná klasík s bůžkem Erótem?

Odpověď:

Falešně a špatně chápe falešný svět všechny charakter. Kdo z té spousty lidí, kteří mě pomlouvali, a z mých nepřátel s jedovatým jazykem, kdo z nich mi kdy vyčetl, že mým posláním je hrát roli prvního milovníka na druhořadé scéně? A přece je to pravda. Kdyby ti mizerové měli trochu vtipu, byli by na jednu stranu nakreslili „výrobní a směnné vztahy“ a na druhou mne u tvých nohou. Mohli by pod to napsat: Podívejte se na tenhle obrázek a na tenhle.

Otázka:

Takže jedno jde docela dobře s druhým. A není-li to poučení pro „marxology“, ty scientistické i antiscentistické – uf, jaké jazykolamy – ženědky musí končit vědění, rozebírání a jinde, že musí začít vztah, v němž se vsadíme celí. Je již studení, ale zapálení a třeba i popálení?

Odpověď:

Cítím zas, že jsem muž, protože jsem schopen velké vášně, a všechna ta rozmanitost, k níž dospíváme díky studiu a modernímu vzdělání, a skepticismu, s nímž nezbytně kriticky posuzujeme všechny subjektivní i objektivní dojmy, slouží jen a jen k tomu, aby z nás všech udělaly lidi malé a slabé, a utlučené, a nerozhodné.

Otázka:

Pustěte tedy uzdu vášním, jenomže jak to dělat ve všedním, každodenním životě, když jsme propadli tomu nešťastnému heideggerovskému „obstarávání“, když nás žerou maličkostí, tlačí denní rozvrh? A jak to provést? En detail, en gros?

Odpověď:

I věže vypadají z dálky jako trpaslíci, zatímco to, co je malé a všední, nabývá zblízka na velikost. A tak je to i s vášněmi. Drobne zvyky, které si nás svou každodenností podmaňují a mění se ve vášně, mizejí, jakmile jejich bezprostřední objekt sejde s očmi. Velké vášně, jejichž objekt máme ustavičně na očích, se mění v dobré zvyky, které zas pod kouzelným účinkem dálky vzrůstají a nabývají své přirozené míry.

Otázka:

To je trošičku složité, nadmíru dialektické, A je jednou A, podruhé zas non-A... Ale prý jste se dopustil naprosto totálního kacířství, když jste nechtěl milovat ani pohyb hormonů, ani látkovou výměnu, ani filosofickou spekulaci o člověku, ba ani třídu, ale jen tu bytost jedinou, nejkonkrétnější, nehmataelnější, individuální, nenahraditelnou... což je vůbec možný takový romanticko-individualistický exces? U klasika? U autora Kapitálu?

Odpověď:

Ale láska, ne k Feuerbachovskému člověku, ne k moleschottovské výměně látek, ne k proletariátu, ale láska k milované bytosti, a zejména k Tobě, dělá zas muže mužem.

Otázka (bez odpovědi):

Copak zbývá některým impotentním „marxistům“?

OLEG SUS

K NOVÝM NADĚJÍM

V letošním 5. čísle Studenta mě zaujalo jednak Stanovisko ÚV ČSM, jednak stránka, která byla věnována názorům zahraničních studentů, studujících v ČSSR. Zahraniční studenti se shodovali v tom, že naši studenti jsou k politickým a vůbec veřejným problémům značně lhostejní. O tomto zneklidňujícím faktu, který by měl zvlášť zarážet u lidí, předurčených pro důležité, často vedoucí funkce v naší společnosti, se „Stanovisko“ nezmiňuje, ačkoliv se jímají otázkami podrobně zabývá.

Takové opomenutí není překvapující, pokud víme, že ÚV ČSM vyvinul značné úsilí, aby v době od podzimu 1966 soustavně měl usilí malé části pražských vysokých školáků, mající vlastní názory na veřejné, a to především svazkové problémy. Za „Stanoviska ÚV ČSM“ naopak snadno vycítíme bismarckovskou zásadu „biče a pocukrovaného chlebička“, tj. pro poslušné vyjmenovanou radu materiálních vymožeností, pro neposlušné bič, který autoři „Stanoviska“ ukrývají momentálně za zády, ale pražští studenti ho za poslední rok pocítili až příliš často.

Mnohému by se mohlo zdát, že jítěn starých ran je věc zbytečná v době, kdy se nová vysoká školská rada pouští s vervou do práce, kdy je této práci i z vyšších míst přáno a kdy kromě toho celá politická atmosféra dává tušit pokračující demokratizaci. Bohužel nás nedávna historie učí, že v politice, stejně jako v přírodě, bývá obleva často sledována novými krutými mrazy. Připomeňme si, že majáles 1965 byl přijat jako výrazný úspěch, zatímco majáles 1966, svým rázem se podstatně nelišící od předchozího, byl terčem kritiky, takže následujícího roku se nekonal majáles nejen v Praze, ale téměř na žádné fakultě v republice.

Vzpomeňme si také znovu na Jirku Müllera, jehož zpracování návrhy na federalizaci ČSM byly nejen předneseny na celostátní studentské konferenci 1965, ale také uveřejněny ve Studentu, zatímco o rok později byly tyto názory jedním z důvodů a přede-

vším skutečnou příčinou vyloučení Jiřího Müllera z ČSM.

Nejen aféra Jiřího Müllera, nýbrž celý sled událostí při přípravě na městskou konferenci ČSM a na V. sjezd, ale také po strahovských událostech, to vše byly systematické kroky ústředního výboru ČSM, namířené proti politickým aspektům práce pražského VOV ČSM. VOV, pokud se nechtěl zpronevěřit sobě a pražským studentům, musel se pouštět do nekonečných, v podstatě často zbytečných, ale z principu nutných pátek. Tak se vyčerpalo mnoho energie, jež by se jistě lépe dala využít pro praktičtější činnost.

V době, kdy docházelo v ÚV KSC k porušení zásad demokratického centralismu a vnitrostranické demokracie, lze pochopit a částečně i omlouvat, že se tyto tendence odrazily i v ÚV ČSM. Jmenované deformace mohly být o to horší, že nebyly vlastní zásadou ÚV ČSM, ale byly mechanicky odvozeny od cizích názorů. Je tragédie, že právě představitelé mládeže projeví mnohem nesamostatnější postoj, než jiné orgány a instituce, a navíc si tyto své chyby nedovedli přiznat za

celý měsíc po lednovém zasedání ÚV KSC.

Považuji za správné vyzvat ÚV ČSM k tomu, aby zrevidovalo jednání o vyloučení Jiřího Müllera. Vzhledem k tomu, že byla tato důležitá událost před rokem svazkové veřejnosti záměrně utajena, považují její zveřejnění za věc zásadní a věřím, že naprostá rehabilitace J. Müllera bude jediným přijatelným výsledkem.

Je jisté škoda, že zlepšení politického ovzduší nenastalo už před sjezdem ČSM, to by jistě přispělo k pracovnímu charakteru jeho jednání. Mnozí čestní a obětaví lidé, pracující v ČSM už léta, byli bohužel svým svědomím přinuceni práce v této organizaci zanechat a z ČSM odejít.

Jediná možnost, která ještě pro ozdravení svazkové organizace zbývá, je naprostá demokratizace bez apriorního zatracování jakýchkoli názorů. Jedině tak se přesvědčím, že neplatí slova kolegy Miroslava Tyla, která pronesl, když ČSM opouštěl: „Tato organizace je mrtvá; je to jen kůže hada a zdánlivý pohyb je pohyb červů, kteří se pod ní hýbají.“

Dr. J. VOTAVA

V súčasnej slovenskej amaterskej fotografii zaujíma významné miesto mladá generácia z radov studentov. Jedným z popredných autorov tejto skupiny je Ladislav Paule (nar. 1947), študent na Lesníckej fakulte VŠLD vo Zvolene, ktorý teraz poriada výstavku svojich prác v aule VŠLD. L. Paule vie práve tak obdivovať čaro mikrosveťa a detailov veľa ako širokého prostredia. Venuje sa aj dejovej fotografii, ale neuspokojuje sa ľahkým zpravodajským záznamom. Napriek tomu, že voľí skromné ľudské príbehy, nejde v nich o plytké dojmy, ale o hlbšie zamyslenia nad osudmi, radostami a strastami človeka.

Vincent Kalina, VŠLD, Zvolen

GÓL O STÁTNÍCH VYZNAMENÁNÍCH

Tento sportovní týden je velice těžký. Zase jednou nastala ta doba, kdy autor nemá o čem psát. Nezbyvá nic jiného, než tuto rubriku tentokrát věnovat státním vyznamenáním sportovců. Jiří Raška a několik hokejistů dostalo minulý týden státní vyznamenání. Což je velmi neobvyklé (jestli se nepletu, kromě E. Zátopka žádný náš sportovec vyznamenání tohoto druhu nedostal), a tedy docela zajímavé. Ale přiznám se, že i když věnuji dnešní gól této události, moc si o ni nemyslím.

Snad je to dobré, že se tímto způsobem oceňuje společenský význam špičkového sportu. Snad je v pořádku, že špičkoví sportovci, kteří proslavili svou republiku, dostávají od ní důkaz díky a uznání. Asi je to správné. Asi je třeba tuhle událost přivítat.

Jenže možná, že to je trochu směšné. Možná, že to je přece jen trochu moc slávy pro málo. (I když vím, že se kolem předání vyznamenání dělalo mnohem méně slávy, než by se dít dalo.) Možná, že se má státními vyznamenáními šetřit, možná že sportovci jsou přece jen nesrovnatelní s jinými vyznamenáními.

Nevím. Říkal jsem už, že si o celé události moc nemyslím, a vidíte, že to je pravda.

Ale přece jen jedno vím: nejen na těch vyznamenáních, ale i na telegramech, které posílal A. Dubček do Grenoble a předtím na mistrovství Evropy v krasobruslení, je vidět, že nové vedení KSC má smysl pro skutečný život. Ze se nebojí veřejně se věnovat i věcem „nedůležitým“ a „nedůstojným“. A že se nebojí být populární.

Což se mi líbí. MICHAL NOVOTNÝ

A CIT

tožskou skúsenosťou o tomto problému myslíte?

Tibor Rakovský: Doviete odpovedať otázkou: Myslite, že otázka – napríklad – spravodlivosti, alebo celý komplex otázok súvisiacich s obdobiami, kedy bola takmer absolútna absencia vedeckého pochopenia, no zato všeobecne, strašlivé vákuum tvorivého myslenia, v ktorom absolutisticky a žiaľ často krvavo vládla dogma, dogma ako zhubná istota – myslíte, že to je sféra výlučne racionálna? Isteže nie. Nazdávam sa, že Brecht ani v Galileovi, ani v Kaukazskom kriedovom kruhu neskúma tieto a podobné problémy iba s chladným rozumovým odstupom a neželá si, aby sme ich brali iba s chladným rozumovým odstupom. Nepodliehame a nás dost rozšírenému sklonu pauzalizovať a absolutizovať. Brechta, najmä jeho posledné diela, nemožno vtisnúť do jednej formúly a neradno ho vtisnúvať ani do mnohých formúl. Jeho dialektické videnie a odhaľovanie sveta, ako aj jeho umelecké ozvláštnovania, umožňujú divá-

kovi nielen plodnú kritiku zo spoločenského stanoviska, ale súčasne pôsobia aj v oblasti mravnej a teda aj citovej. Brecht bol za city – za tie rozumné. V živote aj na javisku.

5. Kto okrem Vás sa podieľa na inscenácii. Myslite tým výtvarníka, autora hudby a predovšetkým herecké obsadenie.

Tibor Rakovský: V bratislavskej inscenácii použil hudbu Paula Dessaua. Výtvarníkom je zasl. umelec Ladislav Vychodil kostýmy navrhla Ludmila Purkyňová. Predstaviťkou Grúše bude Eva Kristínová, Azdaka, dedinského písača, neskôr sudcu, zahrá zasl. umelec Július Pántik v ďalších úlohách uvidíte národné umelkyňo Hanu Meličkovú a Oľgu Borodačovú, zasl. umelkyňu Betu Poničanovú, Oľgu Sýkorovú, Gustáva Valacha, Leopolda Haverla a takmer celý súbor činohry SND.

Na kupón, ktorý je vytlačený na str. dostanete vstupenky na generálnu skúšku Kaukazského kriedového kruhu. Budú stať 3 koruny. Generálka sa koná 16. marca o desiatej hodine.

POUKÁŽKA

ZA KUPÓN DOSTANETE VSTUPENKY NA GENERÁLNU SKÚŠKU KAUKAZSKÉHO PRIEDOVÉHO KRUGU V POKLADNE DPOH V BRATISLAVE. BUDÚ STAŤ 3 KORUNY. GENERÁLKA SA KONÁ 16. MARCA O DESIATEJ HODINE.

GRENOBLE *68

Hluboko pode mnou se klaněl v ladné křivce rozeklaným skalám velký můstek, slunce mělo konjunkturu, pod průzračným povlakem teplého vzduchu se nalevo matně leskl olympijský Grenoble, v dálavách vystoupily z mlžného inkognita nosaté šošolky Alp. Na dojezdu létal do vzduchu novopřečený a poslední vítěz Bělousov, katapultovaný náručemi svých kolegů, my jsme si odškrtli Raškovo stříbro a pod travěry St. Nizieru vypouštěli důvtipně skrytí horolezci petardy a dýmovnice, prskavky a dělobuchy.

Někdo mi vnutil do ruky čerstvý výtisk France Soir, měl jsem zlost a zhotoviv z titulního listu vlaštovku, pouštěl jsem ji klukovsky doů na dojezd můstku. Ten plátek před týdnem ohlásil světu, že na středním můstku vyhrál Ital Raska.

ROZHOVOR S ČERNÝSEVEM

Pátek 16. února, 12.30 hod.
Kdo zavinil Vaši porážku s ČSSR? Konovalenko.
Co se vám nelíbí?
Že jste protestovali před zahájením zápasu proti bruslím některých bratrů. To bylo nepřekné a nesportovní.
Co se vám líbí?
Slušná hra obou mužstev. Když nejsou v mužstvu chuligáni, dá se hrát dobře a bez výstřelků.
Máte na mysl...?
Jaroslava Holíka.
Tak děkuji.

Sovětské hráči byli drženi v olympijské vesnici pod zámek tajuplnosti. Kdepak, aby je vzal Tarasov na některý zápas. Chodil do haly s Černýsevem sám a sbíral rozumy. Pak nechal ve vesnici nastoupit komandu a říkal, že je každý soupeř nebezpečný, namaloval, nakreslil, vysvětlil, ale podívat se své molodce nenechal. Zbyla jim jediné televize, ale tam zase pořád zasedalo vedení výpravy a dumalo, proč nejsou medaile. Ale pro hokejisty zlatá byla, i když se o svých soupeřích dovídali tichou poštou.

ROZHOVOR S TARASOVEM

Sobota 19. února, 23.45 hod.
Blahopřejí.
Děkuji (slzy v očích).
Mohli jsme porazit Švédý?
Každý může vyhrát, každý neuspět. Jste mužstvo, které se lekne, když má zlato na dosah ruky.
Nejlepší hráči šampionátu?
Jsem trenér sovětského mužstva, nechci být sobcem, mohl bych si najmenovat třeba celou šestku svých chlapců. Nezlote se, neodpovím.
Vaše plány?
Konečně se utkat s profesionály. Může být na světě lepší hokej, než se hrál před půl hodinou? Rozbijte mýtus neporazitelnosti profesionálů, není to pravda. Utkáme se kdykoliv s kýmkoliv.

ROZHOVOR S CALMATEM

Pátek 16. února, 20 hodin.
Není Vám něčeho líto?
Já vím, co myslíte, je. A moc.
Chtěl byste ještě závodit?
Dnes ano.
Brzy zhasne oheň, který jste zapaloval. Jak vám bylo 6. února?
Nádherně. Byla to pro mne náramná čest. Kladu ji na roveně zlaté medaile.
Bude Danzer třetí?
Bude.
Danzer nebyl třetí. Protože jsou diplomaté, kteří chtějí i nechtěně popírat zásadu, že ve sportu leckydy na rozdíl od života, jak nás historie učí, vyhrává ten nejlepší, a nejsilnější. Když vytáhl inž. Skákala za životní jízdu Danzerovi dvakrát 5.6, bylo nám na tribuně trápno – a přišel den jsme se velkým telemarkem vyhráli rakouským kolegům. Když před pěti léty okradl Herr Stein z NSR v. Budapešti Romany o evropský titul, vystačili jsme s jeho haněním na sportovních stránkách několik týdnů.
„Popletl se,“ řekl mi jeden významný činitel ISU po závodě. Po povinných měl být Danzer osmý a ne čtvrtý. Jako by to se Skákalovým hodnocením mělo co společného.

ROZHOVOR S MAŠKOVOU

Čtvrtek 22. února, Václavské náměstí.
Porazíte v Ženevě Seyfertovou?
Pokusím se.
Je nafoukaná?
Není.
Co si přejete?
Aby bylo už po sezoně.
Jak je po Grenobleu?
Spátně, jsem nývsypalá a mám málo tréninku. Dnes jen hodinu.
Kolik má asi Seyfertová?
Celou halu k dispozici, jak a kdy chce.
Tak děkuji.
Když se mě doma ptají na největší zážitek z olympijských her, mluvím v množném čísle. Začnu Raškou, pokračuj zápasem se Sovětským svazem, perfektní organizací, Jean-Claudem Killym a končím závěrečným ceremoniálem.
Pořad měl zdržet, ministerský předseda Pompidou se opozdil a když se konečně v loži objevili, hlediště mu spontánně zapískalo.
Včetně jednoho policisty, který stál zá mnou. Musil to být asi pěkný průsvihání!

ODPOVĚDNÁ ODPOVĚDNÁ

O ANGLICKÉM ZAKONODARSTVÍ JE ZNÁMO, ŽE MNOHYDY JESTĚ SOUDÍ PO DLE ZÁKONŮ NEKOLIK DESÍTEK NEBO I SET LET STARÝCH. JSOU U NÁS V PLATNOSTI ROVNĚŽ NEJAKÉ KURIÓZNÍ ZÁKONY, UZ ARCHAICKÉ, VZBUZUJÍCÍ SPÍŠ POBAVENÝ ÚDIV, NEZ RESPEKT?

Otázka Z. K. z Postoloprts
ODPOVÍDÁ DR. MILOŠ MAŠEK

Není jich už mnoho. Zákoník práce, platný od roku 1966, zrušil poslední pozůstatky starých zákonů, které u nás ještě částečně platily. Byla to zejména XXVI. hlava obecného zákoníku občanského z roku 1811 o smlouvách a služebních vztazích. Císař František II. by si asi sotva pomyslel, když zákoník v roce 1811 vyhlášoval,

že část z něho vydrží až do roku 1965. Ale je třeba přiznat, že vyhlášení patentu mělo velmi působivý úvod: „Uvážili jsme, že občanské zákony mohou občany dokonale uklidnit co do bezpečného užívání jejich soukromých práv, budou-li dány v souladu nejen s obecnými zásadami spravedlnosti, ale i se zvláštními poměry obyvatelů, budou-li vyhlášeny v jazyku jim srozumitelném, a budou-li zachovány pro stálost a měř v řádné sbírce, a proto jsme od počátku svého panování neustále dbali, aby sestavení úplného domácího občanského zákoníka, na němž se usnesli a s nímž započali již naši předkové, bylo dokončeno.“

Teprve zákoník práce „padl“ také živnostenský řád z roku 1859, zákon o nedělním a svátečním klidu v živnostech z roku 1895, zákon o osmihodinové pracovní době z roku 1918, o práci dětí z roku 1919, známý zákon z roku 1934 o soukromých zaměstnancích; celkem 83 právních norem. A to ještě zákoník práce nevyjmenovával všechny. Nepočítáme-li resortní, vyhlášky, platilo u nás před 1. 1. 1966 celkem 1432 norem, které upravovaly pracovní právní vztahy.

Ale i četba dnešní Sbírký zákonů může někdy přinést osvěžení. Jistě každý ocení

důkladnost zákonodárce, když si přečte v zákoně o myslivosti a v prováděcí vyhlášce partii nazvanou „Náhrada škod způsobených medvědem“, kde se stanoví: „Škodu, kterou způsobil na včelstvech a na domácím zvířectvu medvěd, hradí stát. Poškozený musí číselně vyjádřit požadavek na úhradu škody do tří dnů ode dne, kdy škoda vznikla, písemně uplatnit u místního národního výboru, v jehož obvodu byla škoda způsobena, jinak pozbyvá nároku na její náhradu. ONV... náhradu přizná, jestliže poškozený prokáže, že ke škodě došlo bez jeho zavinění, a jde-li o škody na domácím zvířectvu; bez zavinění osoby, které bylo zvíře svěřeno do opatrování.“ Zapište si všichni, že včela je vlastně domácí zvíře!

V DALŠÍCH ČÍSLECH OČEKÁVEJTE:

— MOHOU JESTĚ DNES VSTUPOVAT ŽENY DO KLÁSTERŮ? (OT. Z. R. Z. LIBERCE)

— JE V SOUČASNÉ DOBĚ MOŽNÉ PROMOVAT SUB A USPICIIS? POKUD ANO, JAKÉ PŘEDPOKLADY JE TŘEBA SPLNIT A JAKÉ DŮSLEDKY PRO STUDENTA TATO PROMOCIE MÁ? (OT. V. P. Z. PRAHY)

DOUČOVACÍ KROUŽEK

lekce desátá

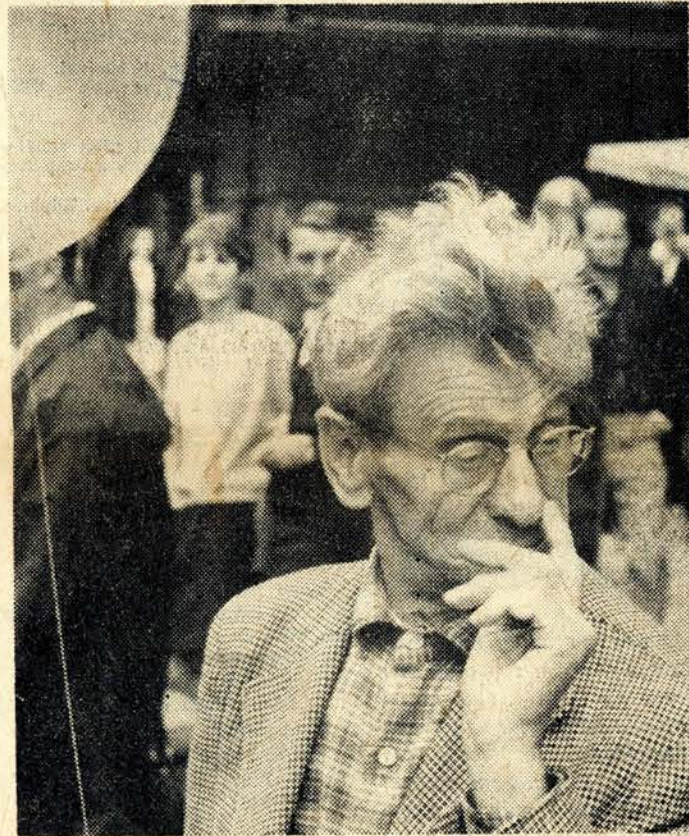
O ŘEMESLE NOVINÁŘŮ (S UKÁZKOU)

Novinářství je poctivé řemeslo a my lektoři věříme, že již brzy začnou vycházet nějaké noviny, z kterých to bude patrné. Zatím je to totiž tak, že tisky buď mají příležitost být novinami, protože je o čem psát, ale zároveň novinami být nemohou, protože všechno psát nesmějí, anebo tisky novinami být sice mohou, ale zas není celkem o čem psát, protože je všechno v pořádku. Pozn.: To naše druhé rčení o novinách stejně neplatí, protože ještě nikdy se nepříhodilo, že by to s lidstvem bylo v pořádku.

Noviny původně vznikly, aby psaly o tom, co je v nepořádku, ale co jsou noviny novinami, asi od říší Mezopotámských, ještě se jim to nepodařilo. Zatím všechny tisky na světě čekají, zda-li se jim být jednou novinami, ale protože v Brixenu není zdravé podnebí, skoupil je všechny tiskový magnát Hoerst a zaprodal je falešným senzacím.

Bez ohledu na to, co my zde tvrdíme, říká se nyní o listu „věty“, že z něho bude český deník, a je to pravda, protože už jsme do těch novin nahlédli, ihned nás napadlo, že je skutečně takový český Stern, ať už se kvality tisku týče. Také se na něm podílí řada lidí, kteří jsou znalí řemesla (každý jiného) a především básník Janek, jehož verše se do českého Sternu skutečně hodí a my již jen potřebujeme zjistit, ke kterému řemeslu by se hodil autor.

■ My si totiž myslíme, že čtenář má z novin radost hlavně proto, že lidé, kteří je tak báječně dělají, se tomu řemeslu

SNIMEK JAROSLAVA JUNGA

naučili hlavně na dobré škole osvěty a novinářství při Univerzitě Karla IV. Mohli bychom, my lektoři, o té škole zevrubně pojednat, ale protože jeden z nás na ni nebyl před časem zcela přijat a věc by vypadala jako pomsta ze zatrpklosti, omezíme se na stručné sdělení, že posluchač té školy Bílý nesmí k Hrubým, protože posluchač Hrubý řekl rodičům, že si Bílý vypůjčil rodinné sloupkové hodiny. To říká o posluchačích té školy vše a jen dodáme, že ty sloupkové hodiny si vypůjčil čtrnáctým již známý Slavíček, nikoliv Bílý.

O podobných trapných aférách kolem té školy bychom mohli psát celé romány a sbírky veršů, ale protože romány a sbírky veršů píš především posluchači školy osvěty a novinářství, scházejí se u červeného orla, nebudeme to dělat i my, zvláště když v té poezii vynikl hlavně jistý Hes, který býval beatníkem a vypadá spíš jako lešetínský kovář. Řekneme vám raději, co o té škole napsal Karel Čapek.

Jednou budě u nás i škola pro novináře, ale z ní nebudou vycházet novináři, protože dobrým novinářem je ten, kdo k novinám zběhl dejme tomu z vysoké školy textilní, zatímco dobrým textilákem se může případně stát zběhlý novinář.

Na adresu našich nepřátel sdělujeme, že necitujeme do slova, jde nám spíš o duchovní smysl a ten je pravdivý, protože novinářství není živnost, ale řemeslo, k němuž se lze dostat i přes oklikou, která může vést i přes kalcovství, a nás jediné mrzí, že ctizádostí dobrých novinářů je stát se špatným spisovatelem, což se přihodilo například nedávno, a nikoliv zcela dobrému novináři, a není ctizádostí žádného novináře, stát se dobrým textilákem, zatímco hodné článků v novinách je napsáno přímo od textiláků.

[Nyní slyšíme, jak u červeného orla praví Hrubý: Sami jste textiláci, ale není to pravda, my jsme původně asfaltéři.]

A nyní uvedeme ukázkou z práce jedné slečny, jejíž jméno zcela výjimečně zamlčíme. [Máme s ní ještě další úmysl.] Ta dívka též studuje školu novinářství a pracuje pro redakce. V jejích článcích se vyskytují vždy stejné věty: „... Jean Paul Belmondo měl velmi málo času, ale když jsem řekla, že mě vyslala má redakce, chvíli si našel...“ režisér Forman pohlédl na můj korálkový náhrdelník, setřel si pot z čela a vydechl: Tak jste přeci dorazila...“

HOROSKOP

10. TÝDEN, PLATNOST
OD 3. 3. DO 13. 3.

BĚRAN (21. 3.—20. 4.)

Znovu vás upozorňujeme, buďte — jak nejlépe umíte — rozumní! (Nejvíce se to týká typů B.) Můžete hodně dobrého vymyslet i vykonat, ale takovéto dobré pokazy, a zase především neústupnost a tvrdohlavost. I druzí mohou mít někdy pravdu!

BÝK (20. 4.—21. 5.)

Býci mohou prožívat klidné a celkem příjemné období, typy B dokonce velmi příjemné. Nesmějí se však rozhovápávat příliš dlouho, jinak by mohli propást nejharmoničtější začátek. Snažte se dobře zacházet s citovou složkou svou i druhých.

BLÍŽENCI (21. 5.—21. 6.)

První polovina Zvěrokruhu je v tomto období příznivější aspektována Lunou, s vrcholem ve znamení Blíženců. Bude se vám dařit všude tam, kde se budete umět opřít o své nitro, o radu své matky, babičky, nebo rozumné a opravdové přítelkyně.

RAK (21. 6.—23. 7.)

Raci se mohou těšit, že trochu poštější alespoň „na duši“. Budou na tom poměrně nejlépe typy C, protože A a B zakoušejí stále hodně nepřijemného vlivem kvadratur z okolí jarního bodu. Snažte se udělat, co budete jen trochu možné. V příštím týdnu to půjde ještě hůř!

LEV (23. 7.—23. 8.)

Lvi by měli co nejlépe odhadovat své současné možnosti. Jakmile budou cítit rovnováhu mezi svým fyzickým i psychickým fondem, mohou se pouštět do řešení „svých problémů“, při pokusu psychické hladiny by měli srovnávat krok se svým okolím!

PANNA (23. 8.—23. 9.)

Uzlovým, to je tentokrát nejméně rozkmitaným úsekem Zvěřetníku, bude znamení Panny. V takovém čase mívá člověk jasný rozhled a dobrý přehled. Jenom typy B by měly přechodně slevit ze svých nároků a zbytečně v sobě nevyvolávat nespokojenost.

VÁHY (23. 9.—23. 10.)

Váhy budou potřebovat trochu odvahy. Měli byste se snažit vhodně sladit své vědomí s podvědomím. Právě podvědomí vám může totiž v tomto týdnu ukázat správnou cestu. Dáte-li se s chutí do práce, podaří se vám hodně nového poznat nebo vytvořit.

STÍR (23. 10.—22. 11.)

Stíři mohou prožít klidný týden jenom s podmínkou, že se budou umět „programově“ podřídit svým přátelům. Nebude to pro ně zrovna jednoduché. Podřizují se velmi neradi a přátelé mívají málo. Obvykle však kvalitních V nich mohou najít oporu.

STŘELEK (22. 11.—22. 12.)

Ze střelců na tom bude prakticky nejlépe skupina C. Varujeme však její příslušníky před náhlým a zásadním řešením problémů, k čemuž budou lákání!

Přínejmenším by mohli dopadnout jako Don Quijote po útoku na větrný mlýn. (Zvláště typy B.)

KOZOROH (22. 12.—20. 1.)

Kozorohům A raději jenom „mírný zimní odpochůnek“ Kozorozi C budou sami od sebe vyrovnání a rozumní při všem počínání. Zato Kozorozi B budou zase jednou doslova „jankovatět“. Když jim nemůžeme naordinovat „Měprobamat“, uhněme jim raději z cesty!

VODNÁŘ (20. 1.—19. 2.)

„Život je jen náhoda, jednou jsi dole, jednou nahore...“ to nám potvrzuje současný stav znamení Vodnáře. Typy A na tom budou taktak, B dosáhnou skoro svého maxima a C nebudou už mít prakticky kam padat. Alespoň to by jim mohlo být útechou.

RYBY (19. 2.—21. 3.)

Z Ryb na tom budou pochopitelně nejlépe typy B a začátek C, protože „slávi“. Ale až jim budete přinášet něco mlsného, nezapomínejte zařadit vedle polárkového dortu tentokrát raději třeba teplé uzené s křenem! Slavením nepromarněte možnost „le-dacos“ udělat!

Pozn. Kvadratura je devadesátistupňový úhel, který svírají paprsky vycházející ze dvou těles, protínající se v místě pozorovatele. Zde jde o kvadraturu Marse a Saturna ze znamení Berana a o kombinovanou kvadraturu Slunce (Mars a Slunce) Saturna na „místa pozorovatelů“, v horoskopech zastoupených nativními „Střelci“, stojícími ve znamení Raka.

IX. Kdy, kde a jaký člověk první poodhallí rousku „tajemství“ pravidelného střídání čtyř ročních období?

FÓRUM

„Já vám říkám, pane Mendi, jsou to teď časy. Každý týden dosazují do obchodu tisíc korun.“
„Tak proč obchod nezavřete, pane Geruldiger?“
„Nesmysl! Z čeho bych byl živ?“
(Z Židovských anekdot sestavených Karlem Poláčkem.)

...TAK SE HEZKY
VYKOUPI A MŮŽU
JÍT NA III. PLES
MLÁDEŽE

ZVEME VÁS NA III. JARNÍ PLES MLÁDEŽE, KTERÝ SE KONÁ 9. BŘEZNA 1968 VE 20.00 HOD. V OBOU KRÍDLECH SJEZDOVACÍHO PÁNEJCE PARKU KULTURY A ODDECHU JULIA FUCÍKA

...v jedné ruce blok, v druhé červený průkaz novináře, vlníka jsem do přeplněné budovy...“

Na těchto úryvcích je velmi pěkně patrné staré pravidlo, že novinářská osobnost vždy píše především sobě, o svém pohledu na svět, a osobnosti ta slečna bezpochyby je. Má již maturitu, umí pravopis a nyní studuje vysokou školu.

Závěrem se obracíme na výše jmenované pány. Pokud by s námi chtěli srdečně hovořit, naleznou nás každé pondělí před čtvrtou v kavárně snobů Slávie na Národní třídě v Praze. Rádi s nimi promluvíme.

Oba chodíme do juda a bratř jednoho z nás boxuje.

Dnešní lekcí připravil
-gerw-

Zkostatěli zastánci zastaralých encyklopedií, z nás se dovolávajíci písemných zpráv, by tvrdě prohlásili, že se to nikdy nikomu nepodaří zjistit. Než se však smíříme s tímto přísným soudem, zkusíme na to jít trochu „od lesa“: logikou!

Už při počátečním zamyšlení docházíme k naději: nebyl člověk „tropický“, ani člověk „polární“. A to z jednoduchého důvodu: pro „nedostatek“ čtyř ročních období! Z podobného důvodu můžeme za outsidera považovat i člověka „subtropického“. Sotva by totiž někdo hledal „kolébku“ jednoho ho-keje na Saharě!

Zajímavé podněty pro řetězení dalších logických „pro“ a „proti“ můžete najít v nedávno vyšlé knize o populární edice „KOLUMBUS“, v předkladu práce maďarského autora Lajose Stegany.

„Byla, nebyla Atlantis“. [Mnohá autorova tvrzení se nám zdají o to závažnější, že jde o příslušníka od nás odlišné etnické skupiny]. Klade totiž zajímavá rovnítka mezi pojmy „Atlantid“ = „lidé uctívající Slunce“ = „běloši“ = „původní praobvyvatelé střední Evropy“ (tj. i NASEHO území!).

Cituje i z kdysi hojně čtených a překládaných Platónových dialogů „Timaios“ a „Kritias“.

S tímto veskerým uspořádáním a zřetelně založila tehdy bohužel nejrvice vaší obec, vybravši pro vás onu krajinu, poněvadž viděla podle jejího MÍRNEHO PODNEBÍ, že bude roditi muže velmi rozumné...“

„Timaios“ — (z vyprávění egyptského kněze Solonova). Komu z vás se náhodou podaří najít někde v zaprášeném koutu knihovny tuto útlou Platónovu knížku, může si najít i další zajímavý zlomek Kritiova vyprávění:

... Rozhodli jsme se, že Timaios, který je z nás nejlepší ASTRONOM a nejvíce pracoval v nauce o přírodě, bude mluvit první, počínaje od vzniku světa až po zrození člověka...“

A tak si to vše ještě krátce shrneme. Zdá se pravděpodobně, že praotecvých našich dnešních přírodovědců se museli v první řadě vyznat v astronomii. Zdá se, že první svá pozorování konali někde v „mírném pásmu“ naší severní polokoule. A prvními pozorováními získávali první poznatky, které jim umožňovaly hledat první souvislosti a objevovat první důsledky!

Slyšeli jste někdy o Stonehenge? A jak to souvisí s našimi moderními počítači?